

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedejska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEVEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
I stolp, pešči-vrsta
maloglasni po 1 50
In 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopis se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravištva št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inserate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Pamflet

Pred seboj imamo brošuro »Klerikalizem in Narodno radikalna stranka v Sloveniji«, ki predstavlja prav tipičen pamflet na Slovensko ljudsko stranko.

Kakor je nekdanja liberalno-nemškutarska družba imela edino z Dunaja takozvano nalogo, da slovenski narod izdaja habsburškemu vse-nemškemu invazijskemu režimu, tako je njen duševni dedič, SDS, postavila za nalogo črniti slovenski narod tudi v novi državi. Kdor pozna liberalizem, ve, da se je ves srečen počutil le v družbi buržujske nemškutarske družbe in ni imel slajšega občutka, kot če je mogel svoj lasten narod, svoje lastno poreklo pred tujcem zatajiti, svoj narod izdajati in mu škodovati. Zato je narod sovražil že od nekdaj to gospodo, zato se je boril, dokler njene oblasti ni vrgel ob tla in dobil sredstev, da je sam vodil in ravnal svojo politično usodo.

S splošno in enako volivno pravico je narod zmagal in prišel do oblasti. Tedaj je zavrgel denuncijantske pijavke, toda povsem zatreti jih ni mogel. Je pač tako, da tudi na najboljši njivi plevela popolnoma izčisti ni nikdar mogoče. V nezdravi atmosferi malomeščanstva se vedno še rode manjvredni, ki nam delajo sramoto.

Po prevratu je SDS, ki je podedovala vse glavne znake liberalnega nemškutarstva, debelo zlorabljala narodnost in slovensko misel. Proglasila je svoj patent nad narodnostjo, slovanstvom in slovensko vzajemnostjo in kar je naj-huje, ves slovenski narod razen male peščice svojih, proglasila za protidržaven in nenaroden.

Istočasno, ko je slovenski narod v narodni državi moral biti boj za svojo narodno čast proti napadom lastnih notranjih obrekovalcev, je moral prenašati sramoto, da so v Primorju, tej naši zgodovinski Kalvariji prestopali liberalci v fašistovski čete in kot janičarji najbrezvestnejše divjali proti Slovencem v italijanskem suženjstvu.

Kdor pozna zgodovino in miselnost SDS, se temu ni čudil, kajti po bistvu postopa ta stvar tu in tam, danes kakor pred leti enako. Suženjsko lizunstvo, hinavsko denunciranje in sramotjenje svojega rodu je njega bistvena lastnost. Da je naš liberalizem uporabljal za svoje namene nemštvo, sedaj srbstvo in v Italiji fašizem, to je pač le posledica izpremenjenih razmer, cilj je ostal neizpremenjen, sredstva in metode so bistveno iste.

Deset let smo v novi narodni državi, pa se žal ta naša nesreča ni zmanjšala. Še toliko poslabšala se je, da sedaj SDS skuša lastne narodne brate, njihovo pisavo črtilico in nepoučene dijake zlorabljati za svoje grde namene rovanja proti Sloveniji. Prejšnji teden je sarajevski list prinesel ostuden napad na slovensko univerzo, sedaj smo dobili brošuro, ki v enakem tonu napada vso ogromno večino slovenskega naroda. Mi ne dolžimo tistih, ki so podpisani in ne tistih, ki so brošuro iz tajništva SDS prenašali v Belgrad, nasprotno prepričani smo, da je študentski radikalni klub »Slovenski Jug« in da sta gg. Toma Maksimovič in Milan Djulajić na stvari popolnoma nedolžna. Gre za denuncijatorsko inpolno, uprizorjeno pod tujo firmo od strani SDS.

V podrobnosti pamfleta se na tem mestu ne bomo spuščali. Točno ga je označil dr. Vl. Ravnihar, čigar izjavo prinašajo belgrajski listi. Le nekateri debele primere omenjamo za karakteristiko. Brošura izmenjuje enkrat imenuje čefa SLS škofa Jegliča, drugič zopet dr. Korošca, in podtika prvemu kakor drugemu neresnične stvari poljubno, kakor misli, da bi laž mogla huje učinkovati. Škofu Jegliču, ki je dal Slovencem prvo narodno gimnazijo, na svoje stroške nabavil prve slovenske učne knjige, prvi podpisal majško deklaracijo za osvoboditve in ves čas stal na čelu narodnostnega osvobodilnega gibanja, temu največjemu sinu slovenskega naroda očita pamflet anacionalnost. Izjave, dr. Korošca se v brošuri naporno citirajo, komentirajo v izkrivljenem zmislu za očitnim namenom, da bi se voditelja slovenskega naroda denunciralo pri najvišjih činiteljih. Brošura očita slovenskim poslanecem, da so delali proti narodni armadi, ko so se borili proti nerednostim, ki so se pojavljale po prevratu v nekaterih garnizijah in ker so postavili zahtevo, da naj slovenski vojniki služijo kolikor mogoče v slovenskih krajih. To si upa pamflet trditi danes, ko je že čas dokazal, da je ravno neprestana briga slovenskih poslancev obilo pripomogla, da se je v vseh edinicah vzpostavil red, da ministrom ni treba več priznavati, da kak vojak umre na pljučnici vsled transporta v mrzlih vagonih, in da vsled tega narod z večjim zaupanjem in veseljem daje svoj krvni davek v obrambo domačije.

Gre za pogajanja z Italijo

(Brzjav našega dopisnika, Ženeva, 8. III.)

Jugoslovanski minister dr. Marinković je imel prvi sestanek z Briandom. O podrobnostih se zaenkrat ni zvedelo nič konkretnega, vendar je gotovo, da sta se razgovarjala o vseh najvažnejših tekočih vprašanih, predvsem pa o razmerju Francije in Jugoslavije napram Italiji. V spremstvu francoskega zunanjega ministra se nahaja tudi njegov državni podtajnik Berthelot, iz česar se da sklepati namera francoske vlade, da o italijansko-francosko - jugoslovanskih odnosih razpravlja posebno temeljito in polnomočno.

Tudi angleški zunanji podtajnik se pogaja skupno s Chamberlainom.

Obljubljeno napredovanje sporazumevanja z Italijo je nekam zastalo; Tudi pogajanja našega poslanika Rakiča z Rimom so obstala za enkrat na mrtvi točki, kar se tukaj posebno živahno komentira.

Locarno za srednjo Evropo in Balkan

v Paris, 8. marca. (Tel. »Slov.«) V intervjuju, ki ga je dal listu »Excelsior«, naglašuje jugoslovanski delegat v Društvu narodov Marinković, da je glavni cilj Jugoslavije lokarna pogodba za srednjo Evropo in Balkan. So še vedno države, ki smatrajo mirovne pogodbe za provizorij in se jih skušajo pri prvi priliki otresti. Jugoslavija hoče doseči svojo varnost potom Društva narodov, ki je najbolj sposobno, pobijati vsako idejo sovražstva, revanše in intrige. Jugoslavija želi ključno zločinskemu delovanju komitajšev zbliznanje z Bolgarsko. Želi sporazum z Italijo, ki mora imeti velik interes za mir na Balkanu, ker se more šele potem, če z balkanskim paktom dobi prost hrbet, z vso močjo posvetiti svoji svetovnopoli-

Med Romunijo in Madjari ni sporazuma

Ženeva, 8. marca. Danes je 18. razpravo o madjarsko-romunskem sporu glede optantov, otvoril kot poročevalec Chamberlain s kratkim poročilom o neuspehu pogajanj v Bukarešti in Budimpešti. Po kratkem opisu pogajanj v Svetu Društva narodov, ki so se nepretrgoma vršila od leta 1923, je pozval zastopnika Madjarske in Romunije, da se izjavita sama. Titulescu je nato dejal, da je Romunija, kakor je sporočila Svetu meseca decembra, pripravljena, sprejeti zaključke septembreskega poročila. Apponyi je odgovoril na to, da Titulescuva izjava ni noben odgovor na Chamberlainov poziv. Izjavil je, da Madjarska ni v stanju, sprejeti poročilo Sveta, ter je opisoval raznotera prizadevanja Madjarske za poravnavo z Bukareštom. Omenjal je brzjavko, ki jo je sir Erik Drumond poslal Titulescu po naročilu Sveta Društva narodov v decemberskem zasedanju, ko je bil Titulescu vsled bolezni in po političnih dogodkih po smrti Jonesa Bratiana zadržan, priti v Ženevo, v kateri brzjavski se naproša romunska vlada, da izkoristi vse možnosti za sporazum z Madjarsko. V sledečih pogajanjih pa take volje za sporazum v Bukarešti ni moglo videti. Odškodninska vsota, ki jo ponuja Romunija razlaščenim veleposestnikom, in zaračunavanje v madjarska reparacijska plačila, je popolnoma nesprejemljiva. Apponyi je zahteval, da se imenuje nevtralen in nepristranski sodnik za mešano razsodišče po Društvu narodov, ali pa se vprašanje odkaže mednarodnemu sodnemu dvoru, v kolikor se morejo septembriški zaključki Sveta Društva narodov spraviti v sklad s trianonsko pogodbo. Napram

tični nalogi. Polje za udejstvovanje Italije pa leži izven Balkana. Najvažnejši predpogoj za ohranitev miru je vzdrževanje antante med Francijo in Anglijo ter med Francijo in Italijo.

Španija in Brazilija sta se vrnili

v Ženeva, 8. marca. (Tel. »Slov.«) Čuje se, da je večeraj Svet Društva narodov prejel brzjavke od Španije in Brazilije, s katerimi obe državi preključeta svoj izstop iz Društva narodov. V diplomatskih pogajanjih, ki so se vršila pred temi brzjavkami, se je baje, da si oficijelno o tem ni nič znanega, zagotovilo obema državam, da bosta dobili dva volilna sedeža v Svetu, ki bosta postala prosta meseca septembra. V začetku današnje seje Sveta so govorili predsednik Urrutia in vsi člani Sveta v svrhu enotne manifestacije za zopetni vstop obeh držav. Urrutia je izjavil, da bo eni prihodnjih sej Sveta predložil primerno resolucijo in načrt pism, ki naj Svet Društva narodov pošlje imenovanim državam.

Madjarski general priznava malo pomoto.

V monošturski aferi je bila danes mala senzacija, ker je madjarski delegat Tanczos pisal Svetu pismo, v katerem sporoča, da se mu je večeraj pripetila pomota, ko je pokazal »originalne« tovrne liste. On Brianda (kljub temu, da ga je trikrat vprašal! Op. uredništva) ni razumel popolnoma dobro in mu zato ni predložil originalnih tovrnih listov, temveč poverjene prepise, da pa smatra, da bo lahko kmalu predložil originalne dokumente. Ker teh dokazil ni, bo najbrže le prišlo do preiskave v Monošturu samem, potem pa se bo zadeva odgodila do junija.

Beneš - glavni tajnik društva narodov?

v Paris, 8. marca. (Tel. »Slov.«) »Intransigeant«, kateremu moramo prepustiti popolno odgovornost za senzacionalno informacijo, piše o izpremembah v strukturi in organizaciji Društva narodov. Glasom ženevskih brzjavk tega lista ima sir Erik Drumond, ki kot generalni tajnik Društva narodov od leta 1918 vodi administracijo ženevske institucije, namen demisionirati in je članom Sveta že pred nekoliko časom izrazil svojo željo, da ga razrešijo njegove funkcije. Zelo diskretni razgovori so baje dovedli do rezultata, ki k sreči ustreza o priliki madjarske afere izraženim željam za razširjenje suverenosti in za akcijsko možnost tajništva Društva narodov. Nihče drugi kakor dr. Beneš, češkoslovaški zunanji minister, se je izjavil pripravljene, odreči se političnemu delovanju v domovini in prevzeti administrativno vodstvo Društva narodov, ki naj se s temeljito modifikacijo dosedanjega statuta opremi z zelo dalekosežnimi pooblastili. List pravi, da ima svoje informacije prav iz prvega vira in da se ne boji nobenih demantijev. Osebná izprememba na mestu generalnega tajnika je že sklenjena stvar ter bo postala dejstvo najpoznejše meseca decembra o priliki sestanka plenarne seje.

Praga za enkrat demantira.

v Praga, 8. marca. (Tel. »Slov.«) K poročilu »Intransigeanta« se Vašemu dopisniku zatrjuje na visokem političnem mestu, da se dr. Beneš nikdar ni resno pečal z mislijo, da bi stremel po mestu generalnega tajnika v Društvu narodov. Bilo bi tudi, celo če ima Drumond res namen demisionirati, zelo dvomljivo, ako bi bile glavne sile s tem sporazumne, postaviti na to mesto zastopnika kakega malega naroda. Dr. Beneš ne misli na to, da bi opustil svoje politično delovanje v Češkoslovaški in tudi ni misli na to. Protivilo bi se značaji in čutu dolžnosti dr. Beneša, da bi državi, za katere ustvaritev ima poleg Masaryka glavne zasluge, odtegnil svojo delovno moč. Kakor se zatrjuje, je minister dr. Beneš že odpotoval iz Ženeve in je na potu v Marseille, kjer bo ostal 8 do 10 dni, potem pa se bo vrnil v Ženevo. Po končanem zasedanju Društva narodov bo nastopil dr. Beneš pet- do šesttedenski dopust in bo med tem po večini bival v Parizu in Londonu. Kot ravno tako neresnične se smatrajo tudi danes v čeških listih razširjene vesti, da je bil dr. Beneš z ozrom na zdravstveno stanje ministrskega predsednika Švehle brzjavno odpoklican domov. To je zato neresnično, ker je ministrski predsednik Švehla že zopet ozdravel.

v Ženeva, 8. marca. (Tel. »Slov.«) Z ozrom na vest pariškega »Intransigeanta« o izpremembi v tajništvu Društva narodov lahko poroča Vaš ženevski dopisnik, da so take vesti krožile že tudi pri prejšnjih zasedanjih Sveta Društva narodov. Širijo jih v glavnem politični nasprotniki češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša. Vesti o demisiji Drumonda se demantirajo.

v London, 8. marca. (Tel. Slov.) Kakor se poroča iz Kaira, so se vršili danes tam poulični boji med stavkujočimi študenti in policijo, ker so študenti skušali napasti klubovo poslopje nacionalistične stranke in nacionalistične poslanke, ki so po mnenju študentov bili napram Angliji premlačni. Mnogo študentov in policistov je bilo težko ranjenih.

v Jeruzalem, 8. marca. (Tel. Slov.) Palestinska vlada izjavlja, da ni prišlo v Bagdad nobeno potrdilo Reuterjevega poročila, da je Ibn Saue napovedal Mohamedancem angleškega mandatskega ozemlja vojno.

Naši duhovniki so v brošuri glavna tarča napadov. Škofje Hren, Slomšek, Mahnič, vsi so protinarodni klerikalci. Tako kruto se potvarja zgodovina, ki pove, da je bil Hren tisti, ki je zavrl in izkoreninil invazijo germanskega protestantizma, da je Slomšek ustanovil največjo slovensko knjižno prosvetno družbo sv. Mohorja, da se Slovenci moramo njegovemu delu v največji meri zahvaliti za naše severne narodnostne meje in da je bil Mahnič eden največjih slovenskih učencev, filozofov in narodnih mučnikov na jugu.

interniranci v svetovni vojni je bilo veliko številno duhovnikov in med preganjanci ogromne čele odločnih pristašev SLS. Neumno trdi brošura, da SLS ovira z združništvom razvoj slovenskega gospodarstva. Take argumentacije proti združništvu smo čuli sredi prejšnjega stoletja iz fevdalsko-veleposestniških vrst. Danes pa trdi vsak moden človek, da je združništvo rešitev malega in srednjega človeka, in za Slovence pomeni združništvo, ki ga je organizirala SLS, rešitev pred gospodarsko propastjo. Najlepše zaščeno je ta gospodarska politika dobila v ustavi sami, kj odločno favorizira zadruge. Omenimo končno še slučaj prof. Vebrá. Katoliški dijaki so bili v prvih vrstah manifestantov proti italijanskim škandaloznim nastopom proti našemu profesorju. »Slovenec«

je ta slučaj opetovano žigosal in vendar si pamflet upa trditi, da smo »klerikalci« vsled »verske mržnje« tedaj bili indiferentni. Naj bo zgledov dovolj. Navajeni smo na tak način političnih bojev. Škodovati nam ne morejo. Najmanj se bojimo očitka klerikalizma. Smo moderna ljudska narodna stranka z odrejenim notranjepolitičnim, gospodarskim, socialnim in kulturnim programom, imamo za seboj že četrstoletno zgodovino, ki vsa dokazuje, da naš program pomeni dobro za narod in dobro za državo. Letos obhajamo dvajsetletnico, odkar je naša stranka prevzela oblast v deželi in teh dvajset let vsestranskega napredka, ki je dvignil Slovenijo v jugoslovansko Švico, biser naše združene domovine, teh dvajset let uspehov naše stranke ne izbršje noben pamflet!

MALI OGLASI

Vsake drobna vrstica 1:50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Klet (magacin)

Pred školjko št. 21, oddam. - Poizve se v mlekarni, istotam. 1925

V najem oddam enonadstr. hišo

z vsemi gospodarskimi poslopji in vrtom za daljšo dobo v Suhadolah. Lastnik: Anton Zarnik, Moste št. 21, pošta Komenda pri Kamniku. 1952

Kdo kupi?

HARMONIJ
s 4 in pol okt., fin glas, skoraj popolnoma nov, masivna orehova omara, ceno prodaja Jak. Kadunc, Znojile 3, p. Kamnik.

Prodajam 20 HP plinov motor

(Saugass) v dobrem stanju; ogleda si kupec lahko motor v pogonu pri Anton Šušteršič, Breznik št. 2, pošta Dragatuš pri Črnomlju. 1866

Lepe stelaže

s šipami za trgovino (razen špicerijske), poceni naprodaj. **Gostilna Tratinik**, Trbovlje. 1921

Prodajam

pisalni stroj »Roja«, nov, za 600 Din; vilice (Gabel) in blatnik, nov, za 1000 Din. **Indijan 6 do 7 HP - Novak**, narednik - vodja, Maribor, Dravska vojašnica. 1938

»Ford« avto

popolnoma nov, se prodaja po izredno nizki ceni. Lastnik ga je zadel v letnici. - Za informacije je vprašati pri ravnateljstvu »Martiniška«, Mur. Sobota

PISALNE STROJE

razne vrste prodajam; znamke Smith & Bross, Adler, Stearus, AEG - Mignon in še razne druge znamke, skoraj nove in rabljene, vse po ugodni ceni, tudi na obroke. - Dopise prositi na oglasni oddelček »Slovenca« pod šifro »Ugodno« št. 1965.

Proda se celotni krojaški inventar

Na vpogled **Večova ul. 2, Ljubljana**. Naslov lastnika pri upravi pod 1961.

VINA

letnik 1927, prvovrstna, namizna in sortna, kakor: rizling, traminec, zel. silvanec in šipon, prodaja Oskrbništvo graščine Pogonice p. Novo mesto. Pokušnja na licu mesta.

Naša obrt

Trboveljski cement
vsak dan svež — v papirnatih vrečah — in traverze.
FR. STUPICA, železnina, Ljubljana. 1483

Motvoz (špaga) najcenejši direktno v tovarni. Mehanična vrvarna šinkovec, Grosuplje. Komisjska zaloga Palma, Celje, Cankarjeva 7, Maribor, Koroska št. 8.

Popravila klobukov
za dame in gospode sprejema in najceneje izvrši **Modni salon STUCHLY-MAŠKE** Ljubljana, Židovska ul. 3.

Inserirajte v „Slovenca!“

38 dinarjev

5 kg prima bosanskih sliv, 10 kg 74 Din.
Suhe hruške in jabolka ista cena

Razpošilja po poštnem povzetju ali predplačilo franko zavoj in plačana poština
Eksport G. Drechsler, Tuzla, Bosna

Milnarji!

Rz. preso, s jdo in ledene kugle najceneje pri **V. VOLK, LJUBLJANA** veletrgovina šita in moke

Najlepša drva

Cebin, Wolfova ul. 1/2

Avto - reparature

»JUGOMOT«, Ljubljana. Tržaška cesta 4.

Stavbno podjetje

ACCETTO & drugovi družba s o. z Maribor, Korosčeva ul.

M. Berdajs Maribor

1869 ustanovljeno 1869
351 telefon 351

Železnato vino
lekarnarja dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani krepča oslabele, malokrvne odrasle in otroke.

Družba »Ilija«
Premog - drva - koks - oglje.
Dunajska cesta 46, poleg Iv. Zakotnika. Tel. 2820

Službe iščejo**Prodajalka**

dobro izurjena v manu-fakturni stroki, želi spremeniti mesto. Gre tudi na deželo v meš. trgovino. - Ceni, ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 1949.

Trgovski potnik
verziran manufakt. in galanterist, vešč. slov., nem., srbohrv. in ital., v južnih krajih dobro vpeljan, išče zastopstva. - Cenjene ponudbe na Hrabroslav Kogovšek, obl. konc. gosp. pisarna, Dol. Logatec.

Fran Stelč,

pisarški ravnatelj pri Sv. Lenartu v Slov. gor., prvovrstna starejša moč, vešč. postav in jezikov, samostojen vodja odvetniške notarske pisarne, **prosi mesta.**

Najraje gre k gospodu šefu-lovcu.

Proste službe

V službo se sprejme **trgovski pomočnik** rojen 1. 1908. ali 1909., galanterijske, modne ali mešane stroke. Ponudbe na poštini predal št. 85 Ljubljana, z zahtevo plače in navedbo dosedanjega službovanja.

ZASTOPNIKI (ce) pozor!

Če obiskujete privat. odjemalce (tudi na deželi), zamorete s prodajo malih cenovnih novosti (vsakdo je takoj kupec) v resnici z lahkoto do 200 Din zaslužiti dnevno. Potrebna kavicija 2 do 300 Din. — Podrobnosti vsak dan od 2.—6. ure. Kemične novosti: Val. Kovač, Ljubljana, Beethovnova ul. 4.

Vrtnarja

špretnega, samca ali oženjenega brez otrok, išče moč za večji vrt v industrijskem kraju. Eventuelno damo vrt v najem. — Ponudbe upravi lista pod: Spreten vrtnar 1946.

Posestva

Vogalna parcela suha, material v zemlji, naprodaj. - Naslov pove uprava »Slov.« št. 1852.

Nc I 486/28-1.

Razglas

Okrajno sodišče v Novem mestu bo potom prostovoljne javne dražbe prodalo enonadstr. hišo v Novem mestu, Sv. Florjanske trga št. 123, obsega joče tri stanovanja in pripravno za marsikatero obrt, dne

17. aprila 1928 ob 10 do-
poldne, soba št. 3.

Vzključna cena 100.000
Din, vadij 10.000 Din.

Okrajno sodišče v Novem mestu,
p. odd. I., dne 1. 3. 1928.

Stanovanja**Stanovanje**

se odda takoj (1 soba s kuhinjo) upokojujencu z ženo brez otrok zastoj, katera bi bila pripravljena prodajati na trgu in pomagati na vrtu. Naslov v upravi št. 1936.

Stanovanje

2—3 sob ali enodružin. hišo, po možnosti z vrtičkom, išče m za takoj ali maj na periferiji Ljubljane. - Ponudbe na: **Jože Rozman**, anončno podjetje, Miklošičeva cesta 6.

SOBA svetla, z uporabo glasovirja, v bližini realke, se odda. Naslov v upravi Slovenca pod št. 1968.

Vnajem**KMETIJA**

v hribih, v bližini večjega mesta na Gorenjskem, se z vsem inventarjem zaradi druž. razmer pod jako ugodnimi pogoji odda takoj v najem. Kdor se zanima, naj pošlje svoj naslov pod »Kmetija« na upravo »Slovenca«.

500 Din

dobi, kdor mi preskrbi kmetijski event. umetni **MLIN** v najem; najemni-
no plačam za pol leta naprej. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1962.

Gostilničarji, pozor!

Oddata se dve dobro vpeljani stari gostilni, ev. se ena tudi prodaja. Nastop takoj. Več se izve **Kobaridska ulica št. 4, Ljubljana 7.** 1798

Zastopnike

za prodajo ratne štete iščemo. Dajemo visoko provizijo ter fiksne plače.

Oziram se le na resne ter inteligentne reflektante.

Ponudbe nasloviti na firmo

M. S. Serdarušič, Beograd**Domači vrt**

Spisal M. Humek.

Broš. 33 Din, vez. 40 Din. — Knjiga se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Zahvala

Za vse dokaze iskrenega sočutja ob prebriskem udarcu, ki nas je zadel s prerano smrtjo našega nad vse ljubljenega in nepozabnega soproga, ateka, strica in svaka, gospoda

Jakoba Lumbarja

izrekamo tem potom najiskrenjejšo zahvalo.

Najtopleje se zahvaljujemo vsem gg. zdravnikom, posebno g. primariju dr. M. Rusu, g. primariju dr. Jenku, g. primariju dr. Blumauerju za ves njihov trud, da nam dragoga pokojnika ohranijo pri življenju, č. sestram javne bolnice, g. pevodnju »Lj. Zvona« Z. Prelovcu, vsem pevcem in pevčam za prekrasno petje, gg. godbenikom kr. opere za turobno žalostinko, g. predsedniku »Lj. Zvona« in tajniku »Udruženja gled. igralcev« Al. Drenovcu za v srce segajoče poslovalne besede, vsem darovalcem krasnega cvetja, zastopnikom raznih korporacij in oblasti ter vsem, ki so pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi poslednji poti. Posebna hvala tudi g. dr. Pestotniku, ravnatelju mestne klavnice in gosp. podravnatelju dr. Riglerju.

Maša zadržnica se bo darovala v petek dne 9. marca t. l. ob pol 8 zjutraj v cerkvi sv. Petra.

Ljubljana, dne 8. marca 1928.

Rodbina Lumbar.

Vsem, ki so sočustvovali ob prerani izgubi našega dobrega moža in očeta, bodi izrečena naša iskrena zahvala. — Prav posebno se pa zahvaljujemo članom pevskega zbora Narodnega gledališča v Ljubljani za pretresljive žalostinke, g. kanoniku Al. Stroju, članom Kat. društva rok. pomočnikov, članom in članicam Ljudskega odra, progovnemu mojstvu Lederu, zastopnikom Prometne zveze, strojnim stavecem Jugoslovanske tiskarne in mnogim drugim za spremstvo na zadnji poti.

Ljubljana, 7. marca 1928.

RODBINA GAJETA

Zahvala

Za vse izkazano sočutje ob prebriski izgubi moje nepozabne, skrbne soproge in mamic

Fanike Jordan

zahvaljujemo vse kar najlepše, kakor tudi številne darovalce vencev in šopkov. Zahvaljujemo vse, ki so našo nepozabno rajsko obiskovali v času njene bolezni v bolnici. Zlasti bodi naša zahvala pred. duhovščini za slovesni »Requiem«, pred. g. duh. svetniku Jakobu Gašpariču za v srce segajoči nagrobni govor, gospej dr. Jenšterlovi, ki je bila rajni pred smrtjo vedno ob strani in tudi kasneje skrbela za vse potrebno, gg. zdravnikom dr. Cizelj, dr. Jenšterle in dr. Baumgartenu za zdravniško pomoč, cerkvenim pevcem in vsem, ki so predragu spremili na zadnji poti.

Trbovlje, dne 7. marca 1928.

Žalujoča rodbina Jordanova

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša iskreno ljubljena sestra, svakinja, teta in stara teta, gospodična

Flora Pehani

poštna uradnica v pok.

po dolgi, mučni bolezni, previdena s svetimi zakramenti, danes mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blagopokojne se bo vršil v četrtek 8. marca t. l. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Nunska ulica št. 8.

Ljubljana, dne 7. marca 1928.

Žalujoči ostali

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala

Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja ob priliki bridke izgube naše ljubljene, dobre mame, stare mame, tete in tašče, gospe

Marije Groschel

za poklonjeno krasno cvetje in vence, se vsem najtopleje zahvaljujemo. Posebna zahvala pa bodi izrečena č. duhovščini, častniškemu zboru ljublj. garnizije, vsem zastopnikom raznih oblasti in korporacij, kakor tudi vsem številnim prijateljem in znancem za nadvse častne spremstvo na njeni poslednji poti. Naša ponovna srčna zahvala vsem in vsakemu.

Maša zadržnica se bo darovala v torek dne 13. marca t. l. ob 1/8. uri zjutraj v farni cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

Ljubljana, dne 7. marca 1928.

Goloboko žalujoči ostali.

Hiša nam gori nad glavo . . .

Kako se spreminja zgodovina in politika!

Preteklo je nekaj let, odkar je nemški zgodovinar Teodor Mommsen v dunajski »Neue Freie Presse« naslovil na Avstrijske Nemce oklic: »Bodite trdi, razum ni za češko butico, katera je dostopna le še za udarce. In ti apostoli barbarizacije so na delu, da pahnejo tisočletno delo Nemcev v brezno nekulture.« Sloviti češki učenjak, sedanji češki profesor dr. Pekař je že tedaj opozoril Mommsena, naj pomni, da se bodo časi spremenili. In so se!

V Evropi se je razgibalo pri temelju. Narodnost je vzkipela kot še nikdar do sedaj v zgodovini in vse evropske države so imele z narodi pisano spričevalo, da niso mogle rešiti narodnostnega vprašanja. Zato je morala propasti Avstrija, morala pasti Ogrska, se morala okrniti Nemčija in Rusija, so vstale nove narodne države. Toda zgodovina ne ostane pri začetku; z velikimi narodi so bili s svetovno vojno prebujeni mali in na pestrem zemljevidu Evrope se je začel eden največjih sodobnih gibanj za sedež pri pogrnjeni mizi narave — narodno-manjšinsko gibanje. Kajti Baski v Spaniji štejejo komaj 400.000 duš in vendar so znani po vsej Evropi, so priznani kot narod. Zakaj bi vezali drugim roke, da se ne trkajo na prsa?

Evangelij manjšinskih zahtev

Manjšinska pravica je to, kar še preostaja od pravice samoodločevanja. Kdor zahteva manjšinsko pravico, ne more istočasno zahtevati večinskih pravic. Samoodločba pomeni boj, manjšinska pravica pomeni mir. Rešitev manjšinskega problema bo zadnji razvoj stabiliziranja Evrope. Narodno-manjšinski problem se ne more primerjati s socialnim ali verskim, kajti noben od zadnjih dveh ni osnovam današnjih držav tako blizu kot narodni. Državna zakonodaja, nanašajoča se na manjšine, je priznanje človeških pravic. Manjšinska pravica ni noben privilegij. Kar je v zakonu, je mnogo, kar se izvede, je vse. Tudi najnižji uradnik je lahko posebna težkoča za pripadnike narodne manjšine. Ne samo narodne manjšine, ampak tudi država ima največje interese na šoli. Manjšinska šola mora biti kompromis obeh. Narodno-manjšinske organizacije so več, kakor navadna društva.

Skoro 40 milijonov jih je - raztepen h

Skoro je ni države v Evropi, kjer bi ne obstojala manjšina. Alzacija in Lotaringija so problem zase, ker se prebivalstvo ne prišteva ne k Francozom, ne k Nemcem, ampak hoče neko nevtralizacijo dežele, poleg franko- in germanofilov. A že sosedna Nemčija nudi pestrejšo sliko: Frizi, Danci, Lužički Srbi, Poljaki, Cehi, Mazuri. —

Naj govori nekaj števil iz posameznih držav:
Po uradni statistiki je n. pr. v Ukrajini 2.400.000 manjšin (Velikorusi niso vštet), in sicer 1.550.000 Judov, 363.000 Nemcev, 24.000 Poljakov, 87.000 Bolgarov, 20.000 Grkov itd. Posamezne manjšine imajo svoje narodne sovjete. —

Poljska ima dobro tretjino prebivalstva obstoječega iz narodnih manjšin. Ukrajinci, Zidje, Rusi, Nemci, da imenujemo najglavnejše. V čem je sploh poljski problem? V zadovoljitvi narodov v skupni poljski državi!

Baltište države bi se kratko lahko imenovala manjšinske države. Sole pričajo:

V Estonski je bilo n. pr. leta 1924-25 1364 ljudskih šol, 143 od teh posebnih zasebnih manjšinskih. Srednjih šol 83, od teh 22 manjšinskih. Narodno-manjšinskih otrok v srednjih šolah je bilo 4276. Samouprave so vzdrževale 120 javnih in ljudskih šol narodnih manjšin, in sicer 6 srednjih, država 1, zasebne osebe in zveze 15. Po narodnosti je bilo tam 91.109 Rusov, 18.319 Nemcev, 7000 Letov, 7850 Švedov, 4566 Judov. V ljudskih šolah je bilo skupno 15.926 otrok narodnih manjšin.

Narodne manjšine so bistven znak tudi ostalih dveh baltiških držav Litve in Latvije. O slednji smo čuli, da so bile narodne manjšine celo poverjene s sestavo vlade.

Češkoslovaška ima v vzhodni Sleziji, ki je pripadla republiki, okrog 100.000 Poljakov, ki pa imajo lepo razporeno šolsko mrežo. Imajo 75 ljudskih šol, 2 meščanski, 5 privatnih ljudskih, 5 privatnih meščanskih, 1 realno gimnazijo, 1 učiteljske, 10 nadaljevalnih šol, 1 poljedelsko, 1 trgovo in celo vrsto gospodinskih šol za deklice. Javne podpira država, zasebne pa »Poljsko šolsko društvo«. Četudi so strankarsko razdeljeni, delujejo Poljaki skupno. En njihov konzum n. pr. preskrbuje 78.000 oseb, tako da je skoraj vsaki združeno organiziran. V Češkoslovaški je dalje 3.130.000 Nemcev, od katerih ima 2.200.000 le nemški učni in uradni jezik, 753.220 utrakvistični in le 134.000 češki jezik. 96% Nemcev v Češkoslovaški lahko občuje torej z uradi in oblastmi v maternem jeziku. Kjer pa ni več kot 20% manjšina, lahko zahtevajo dvojezično; ter kakih 700.000 Madjarov.

Vsa Podkarpatska Rusija znači praktično zmes narodnih manjšin, ki se šele orijentirajo. Celo Madjari priznavajo, da so obstojali drugi narodi; nad katerimi so grešili.

»Prager Presse« je k govoru starega ogrskega politika grofa Apponyja, ki je znan po svojem predvojnem šolskem zakonu, ki je drugodce izročil sistematičnemu uničevanju, o narodno-manjšinskem problemu v Madjarski priznal, da je bila narodnostna politika v zadnjih petdesetih letih polna zmot in napak. Saj je tedaj pred vso Evropo protestiral Scotus Viator nad zločini v Madjarski in veliki pesnik Björnson je enako Evropo obtoževal, da kaj takega Bjadropusti v Madjarski. Toda, kakor se zdi,

se madjarski Savel še ni spremenil v Pavla. Kajti v Madjarski živi 550.000 Nemcev, ki se le s težavo bojujejo za kulturni obstoj in 150 tisoč Slovakov, ki ne posedujejo niti ene šole.

In tako ovpleta venec narodnih manjšin skoro vso Evropo: Rusijo, Romunijo, z Nemci, Belgari, Rusi, Ukrajinci, Madjari, Srbi, Judi (skoro ⅔) — Grčijo, Jugoslavijo z nemško in madjarsko, Avstrijo s koroško in hrvatsko, Italijo s slovensko-hrvatsko in nemško manjšino itd. — Povsod ista zavest; zato ni čuda, da je vstal ta problem kot

prvovrstno mednarodno vprašanje

ki se je med manjšinami prvokrat razpravljalo na Kongresu manjšin v Zenevi l. 1925. Ali je mogoče to vprašanje povsod enako rešiti? — Mnenja se bodo še izčistila.

Kdo naj predstavlja narodne manjšine v svetu? Ze o tem ni na zenevskem kongresu padla še nobena odločitev. Nekateri hočejo, da zastopajo manjšine njihovi parlamentarni zastopniki, drugi da manjšinski voditelji, tretji da uradna organizacija in tako se križajo mnenja in debate. Komu naj služijo manjšine: Sebi ali državi, kjer so, ali narodu, iz kojega izhajajo? Ali za sodelavnost ali za iredento?

Profesor Foerster je pisal o konferenci: Vedno in vedno bolj prihajamo do zavesti, da so narodne manjšine v nekem čisto svojevrstnem in težkem položaju, ki se lahko zboljša samo tedaj, ako zavladal kolikor mogoče najvišja lojalnost napram državi in narodu. Zalibog pa zastopnikom nemških narodnih manjšin ni bilo jasno to dejstvo. Vsed tega zamenjujejo vprašanje narodnih manjšin z iredento, hujskajo k nacionalizmu in vzbujajo s tem nezaupanje drugih narodnosti. Sele tedaj, ko bo to stališče premagano, bo prišla politika do tega, da bo spoštovala zvestobo, ljudsko skupnost in kulturni razvoj vsakega naroda.

Dr. Camilo Morocutti: Nemogoče je, delovati uspešno in ustvarjajoče v državi, v kateri naj manjšina živi, če se ta delavnost ne nalozil ravno v to državo, ampak se prenese preko meja.

In kaj naj zahtevajo narodne manjšine? Prva resolucija zenevskega kongresa je bila nekaka slovesna ugotovitev, da mora kulturni svet čuvati narodno-kulturno svobodo kot duševno dobro. Druga resolucija o samoupravi manjšine je bila na kongresu že kritizirana od danske manjšine. Stavila se je tudi trditve, da more biti kulturna avtonomija koristna le tistim manjšinam, ki so najboljše organizirane in ki dobro prosperajo. Drugi so zopet zahtevali, naj se točno opredeli razmerje narodnih manjšin do domače države, do matere-domovine in do Društva narodov.

V novem času se je ureditev Švice stavila kot vzoren zgled za rešitev vprašanja narodnih manjšin. Švica je federacija kulturno, jezikovno in politično različnih ljudskih skupin, v katerih se manifestira volja svobode in ljudske suverenosti, v kateri pa je istočasno vsajena toplja ljubezen do domovine, ne da bi se pojem države pretiraval.

Tudi ta predlog je izšel, da se posamezne države kantonizirajo po zgledu Švice in iz tega napravi gotova državna zveza. Politična enota naj bo združljiva z ljudsko samostojnostjo. Država naj postane samo čuvarica prava in splošnega reda, toda brez vsakih narodnozemeljskih interesov. Ali pa naj se ustanovi pri Društvu narodov oblast, ki bo sprejemala pritožbe in imela vsa sredstva, da se pritožbe pričeejo in krivec kaznuje.

Coudenhove-Calergi jim nasvetuje kratko: Zahtevajte avtonomijo na znotraj, federacijo na zunanji! Romain Rolland pa: Zene naj izbijejo možem iz src vsako misel na vojno, pa se lahko vsi narodi vsedejo k mizi miru! Še danes gre debata o tem, ali naj velja splošna kulturna, ali splošna krajevna avtonomija!

Kulturna avtonomija se teoretično še ni točno pojasnila, ker se nekateri sklicujejo na uspehe, ki so jih posamezne manjšine doživele že v svoji državi, druge pa zahtevajo splošno definicijo. Tudi se niso mogle zediniti v tem, ali naj bo merodajno rojstvo, jezik, ali pa volja dotičnega posameznika, ali pa vse, ali naj bo merodajen vpis v narodni kataster od posameznika ali od strani občine, kjer je dana velika nevarnost, da odloča gospodarski pritisk? In dalje, ali naj gre za teritorialni ali personalni princip? Končno, ali naj se s tem izločijo popolnoma od svojih sodržavljanov?

Namignili smo na par strani, da opomnimo narod na vso pezo problema.

Kako hočemo manjšine program v praks?!

Nekaj zgledov:

Ukrajinci zahtevajo zase staro univerzo v Lvovu, šole, popolno enakopravnost in priznavajo lojalnost napram novi poljski državi.

Manjšine v Nemčiji imajo Zvezo Poljakov v Nemčiji, Lužiško-srbski ljudski svet, Slezviško društvo kot zastopnike narodne manjšine, Friško-slezviško društvo kot zastopnika friške in zvezo Litavcev v Nemčiji kot zastopnico litovske manjšine. Glavna njihova zahteva obstoja v tem, da se zveza vseh teh narodnih manjšin pripozna za javno korporacijo, s katero občuje vlada neposredno in da se reši šolsko vprašanje. Vse pa stavijo v prvo vrsto dobro organizacijo. Tako se je tudi ruska narodna manjšina v Poljski pod vodstvom poslanca Se-rebrjenikova samostojno organizirala in celo 5000 Nemcev v Dobruđi se je posebej organiziralo in s svojo zvezo pristopilo k Všenemški zvezi velike Romunije. V vsakem oziru so Nemci v tej državi, tako fiskovno, gospodarsko, po-

litično in združno dobro organizirani z lastnimi šolami in državnimi prispevki zanje.

Poljaki v Nemčiji zahtevajo točno: Kjer je v kraju 40 otrok se mora zgraditi manjšinska šola z narodno-manjšinskim kot učnim jezikom. Če je le 20 otrok, se morajo zgraditi posebni razredi z narodnim učnim jezikom. Če je le 12 otrok, se naj poučuje verouk, branje in pisanje v maternem jeziku. Če ni niti 12 otrok, se naj iz bližnjih šolskih občin stvori gotova enota. Dovoljlo naj se zasebne šole. Po potrebi tudi srednje šole, ki naj imajo pravico javnosti. Učitelji morajo poznati ta jezik. V skladu s tem naj se uredi šolsko-nadzorovalna oblast in vpoštava volja staršev. Država naj brani narodno manjšinske organizacije in naj sorazmerno podpira narodno-manjšinske šole iz državnih sredstev. — V Estonski zahteva židovska manjšina kulturno avtonomijo za svojih 3000 privržencev in na podlagi poročila prosvetnega ministra v Litvi je tam 187 posebnih manjšinskih šol, od teh 120 židovskih.

Nemci so preštudirali za vsako državo položaj manjšine in so zahtevali: za Rusijo samostojno republiko Nemcev ob Volgi; v Češkoslovaški ureditev države po vzgledu Švice; v baltiških državah in Romuniji, kjer so Nemci premožni, kulturno avtonomijo; drugod krajevo. Manjšinsko vprašanje je torej mednarodno, je sistem, a tudi praktična politika!

Ka' so manjšine že dosegle?

Evropsko pravno priznanje, pravice do narodnega obstoja in razvoja.

Versajski mir ima dodatno pogodbo v varstvo narodnih manjšin.

Nemčija je prevzela v versajski mirovni pogodbi narodno-manjšinska določila. Poljska pa v čl. 93. iste pogodbe obvezo, da sklene brambornogodbo z zavezniki v prid narodnim manjšinam v Poljski, ki se je sklenila 28. junija 1919. Nemčija je za gornjo Slezijo sklenila konvencijo dne 15. maja 1922, ki se naslanja na sklep konference veleposlanikov z dne 20. oktobra 1921. Nemška vlada je dala slovesno izjavo, da bo za narodne manjšine načelno poskrbela. Državna ustava pravi: Tujerodni ljudski deli države se ne smejo ovirati potem zakonodaje ali uprave v svojem svobodnem razmahu, posebno ne v rabi materinega jezika pri pouku, upravi in pravosodstvu. — Tudi pruska vlada je s ponovnimi odloki obljubila svojo pravično ravnanje.

Saška je za Lužiške Srbe izdala odlok, v katerem obvezuje pouk v nemškem jeziku, zagotavlja pa, da se bo dala priložnost lužiško-srbskim otrokom, da se bodo vsaj izobraževali v materinem jeziku ter se priučili domače kulture in domače pesmi. V čisto lužiško-srbskih okrajih je zagotoviti vsaj 2 uri pouka v materinem jeziku.

Vprašanje danske manjšine je rešeno z obojestransko pogodbo in odlokom pruskega ministrstva v februarju 1926.

V Rusiji se je narodnostnega vprašanja prvi lotil sedanji glavni tajnik stranke Stalin, ki je sam po svojem pokoljenju Gruzinec. Misel, ustanoviti Zvezo samostojnih sovjetskih republik, je sicer ukrajinskega izvora, vsebino pa ji je dal Stalin. Vsaka narodnost v sovjetski Rusiji, ki ima količkaj krajevne pomembnosti, ima lastno narodno republiko in je potem šestih velikih zvez inkorporirana v Vsesovjetsko rusko zvezo.

Dne 23. aprila 1925 se je med Poljsko in Češkoslovaško sklenila obojestranska pogodba, ki urejuje poljsko manjšin. vprašanje v Češkoslovaški. Na podlagi uradnih poljskih podatkov je na Poljskem 39 šol s češkim poučevalnim jezikom. Vse šole obiskuje 1742 otrok s pravico javnosti. Poleg tega je nekaj šol, kjer je češči-fakultativni jezik. — Doma je Češkoslovaška manjšinsko vprašanje sama povoljno in srečno uredila.

Tudi Poljska išče rešitev poljsko-nemškega manjšinskega vprašanja. 17. in 18. aprila 1926 se je vršila v Varšavi konferenca nemških in poljskih delegatov obeh držav, ki si je zastavila natančen program, kako naroda zblizati in kako odstranjevati postopoma vzroke trenja. — V Varšavi sami pa obstoja že dolgo institut za

H. Zerkaulen:

M'ra

Ze navsezgodaj je Peter Kristof na polju, kakor včeraj in predvčerašnjim, kakor v zadnjem in predzadnjem letu. Kdaj pač ni bil Peter Kristof na njivi? Enakomerno vlečeta vranca svetli plug. Živorjave so brazde na njivi, val se boči ob val. Njiva se ne brani. Modro nebo sloni, kot da bi se opiralo na komolce, nad pokrajino in gleda dol. Z gruho belih oblakov je zagrnilo sonce, da mu ne sveti v oči. Sedaj se brani le še tu in tam pred razposajenimi škrančki, če se vzpno previsoko in mu brencijo kot muhe okrog modrega nosu.

Peter Kristof ima potonko v ustih. Zopet je bil potegnil premo črto do cestnega jarka. Vranca se že sama obračata.

»Dobro jutro!« pozdravi nekdo, zelo prijazno, napol vprašujoč, napol izzivajoč. Peter Kristof se počasi okrene, tudi vranca obrneta glavi. »Dobro jutro!« zamrmra tedaj tudi Peter Kristof in se nekoliko okrene, kot da bi čakal na nadaljevanje živahnega pogovora. Zares, oba tuca sta bila tudi včeraj tu, letovišarja sta iz vasi, dekle z gospodom. Prav ob tem času sta včeraj prišla, skoro je bil na to že pozabil. Precej bo zvonilo poldne.

»Se ni dovolj?« vpraša mož. Dekletce pa skoči z lahkim zaletom spretno preko jarka, stopi h konjema in z roko boža Luco po rjavi grivi, da lepo in dobrovoljno miga z repom.

»Znate jahati?« vpraša nepričakovano Petra Kristofa. Le-ta premakne le potonko v ustih in se nasmeje. Vzel je bil čepico s kratko ostr-

manjšinsko vprašanje. Omenimo še romunsko-nemška, poljsko-litovska, italijansko-avstrijska, madjarsko-romunski i. d. pogajanja, povsod se vzpenja iz ozadja — manjšinsko vprašanje!

Kaj in kako delajo drugi?

Najpopularnejši motiv za vstop Nemčije v Društvo narodov je bila želja, da Nemčija potom Društva narodov najučinkovitejše vpliva na številne nemške manjšine v drugih državah. V Stuttgartu ima ogromen institut, v Monakovem znanstveno akademijo ter 26.000 organizacij in društev za oziroma v prid nemškim manjšinam. — Tudi sicer se širi med nemškimi prebivalstvom spoznavanje, da je treba narodne manjšine zakonito urediti. In sicer pravi liga miru: Organizacija manjšin naj dobi javno-pravni značaj; manjšine naj dobe kulturno avtonomijo, pravico samoobdavljenja in svobodno kretanje v šolskem vprašanju.

Za Nemce na Danskem, ki uživajo šolsko avtonomijo in se itak prosto gibljejo v obsevanju z materjo domovino, je hamburški mestni svet l. 1926 postavil za to manjšino 135.000 Din podpore in učenci dveh nemških srednjih šol ob meji so zanj naenkrat zbrali 13.500 Din. Samo ženska zveza v Estonski je dobila za knjige 137 tisoč mark. Celotna nemška zveza v tej državi pa obsega 116 institutov in društev.

Nemški učitelji in nemške obsejne organizacije so predlagale berlinski vladi, da prevzame vse inozemske nemške zasebne šole na državne stroške.

Nemški Schulverein, Südmark, ki je z razpadom Avstro-Ogrske zgubil svojo glavno intereso sfero, je izkazal še v l. 1926 vendarle 38.065.014 šilingov dohodkov. Razposlal je 945 tisoč razglednic, 40.000 koledarčkov, 26.000 letnih poročil, 23.000 žepnih koledarčkov. Glavno njegovo delo gre na polje, kjer se nahajajo slovenske narodne manjšine na Koroškem, na drugi strani pa za nemško šolstvo v Jugoslaviji.

Narodne manjšine so se v zadnjem času vrgle na ustanovitve narodnih gledališč in v to svrhu organizirale v materjo-domovini centre.

Ko je n. pr. zboroval v Bukarešti kongres romunske ženske zveze, so se na predlog princezinje Cantacuzene povabile tudi zastopnice saške ženske zveze v Sibirskem, švabske zveze iz Banata, ženske zveze iz Bukovine, židovske zveze iz Transilvanije. Utemeljitev se je glasila: So v človeškem življenju ure, ko se človek dvigne nad vsakdanost življenja, se skuša približati Bogu in slediti njegovim naukom. Zato imajo matere dolžnost, razgovoriti se o usodi svojih otrok, o potrebah svojih družin, varstvu bolnikov, poslanstvu miru, zato tudi o rešitvi manjšinskega vprašanja.

Politično in gospodarsko društvo Nemcev v Sloveniji je poslalo koroški vladi spomenico, v kateri opozarja koroški deželni odbor, da je že 10. novembra 1925 sklenil urediti razmere slovenske narodne manjšine na Koroškem. Koroški deželni zbor naj reši manjšinsko vprašanje Slovencev v smislu zenevske resolucije, v duhu narodne strpljivosti, narodno-kulturne samoodločbe in samouprave. Dajte slovenski narodni manjšini popolno šolsko in kulturno avtonomijo. Če bo koroško narodno-manjšinsko vprašanje rešeno, bo imela tudi nemška manjšina v Jugoslaviji drugačno podporo. — In kako dobro se ji godi v primeri s Slovenci!

Hiša gori nad našo glavo

Slovensko manjšinsko vprašanje je vprašanje našega narodnega obstoja. Je problem naše zunanje politike, je sistem, ki je drugi za Primorsko, drugi za Koroško, ki pa mora preiti v narod z določnim: Kaj zahtevamo tu, kaj tam! Je splošna narodna zahteva, k'ar bi bilo vsako strankarsko igrakkanje zgodovinskih greh! Je ključ potrebe, da se ustanovi narodni svet vseh, ki odločujejo v javnem življenju, da se zagotovi moč in izvršitev v politiki, da se delo sistemizira! Vsaj zgledi velikih narodov, katerim izguba milijonov ne bi šla v živo, naj bodo opomin, kako mali narod ne sme postopati.

žene glave, s prosto roko pa si zapel skoro do vrha srajco na mokrih, porjavelih prsih. »Zadnjič pri naboru sem se prostovoljno javil h konjenici.«

Sicer še ni zvonilo poldne, a Peter Kristof vendarle izpreže.

»Mira, pazi!« opominja tujec. — »Saj bom lahko pomagala, oče.«

Tedaj se Peter Kristof nasmehe, napol iz sočutja, napol se je čutil počasnega. Potonko vtakne Luci v njeno grivo, nato prevzame od dekleta verige. »Če ne, se boste umazali, gospodična.« In trojica se vrača polagoma za vranci nazaj v vas, Peter Kristof, z zeleno jopo na roki, v sredi. Za glavo je večji od Mire in večji je od očeta.

In kakor včeraj pripoveduje o vremenu in vetru, o svoji materi in mlajšem bratu. Ta bo sedaj vodil gospodarstvo, ko bo on šel k vojakom. O, bo že šlo.

»Sploh vse je možno,« se smeje nad njim modro nebo. Vzpelo se je za poljem in se sedaj širi mehko in toplu nad vso vasjo in gozdom, doli do konca doline.

Ti trije so postali dobri prijatelji. Popoldne in zvečer, dan za dnem prihajata oče in hči na polje po Petra Kristofa. Potem pomaga Mira izpreči, in Peter Kristof se smeji, napol iz sočutja, in zato, ker se mu dobro zdi. A nato ji vendarle vzame verige iz rok: »Če ne, se boste lahko umazali, gospodična.«

In enkrat je vprašala Petra Kristofa, če sme na poti domov jahati. Tedaj je Luci vzel komat, nastavil koleno in jo lahko dvignil na konja. »Izgledaš kot vaška kraljica!« se je smejal oče.

Srbija je izzvala vojno,

očita Radič narodni skupščini — Enodušen protest proti Radiču — Zemljoradniki zahtevajo, da se tako govorjenje prepove — Pribičević — molči

k Belgrad, 8. marca. (Tel. Slov.) Na današnji seji narodne skupščine je prišla na dnevni red interpelacija poslanca Grisogona o ukinitvi pošnega in brzojavnega ravnateljstva v Splitu. Poštni minister Kocič je glede interpelacije odgovoril, da se je ravnateljstvo ukinito iz razlogov varčevanja. K interpelaciji je govoril Grisogona, ki je obširno slikal gospodarsko važnost Splita kot največjega pristanišča na našem Jadranu in naglašal, kako škodljiva je ukinitve pošnega ravnateljstva v Splitu.

K interpelaciji je govoril tudi Stjepan Radič. Kakor pri vsakem govoru, je takoj v začetku svojega govora napravil ekskurzijo na drugo polje, na polje zunanje politike. Rekel je, da naša uprava nima smisla za morje. Nato je dejal: Srbija je izzvala svetovno vojno radi morja. Te Radičeve besede so izzvale silno ogorčenje. Videlo se je, da je Radič ostal takorekoč osamljen. Vladna večina je zelo ogorčeno z medklaci protestirala, opozicija pa je naravnost obnemela in ga ni branila. Še srditejši, kakor vladna večina, so bili zemljoradniki. Zemljoradniški poslanec Tupanjanin je skočil k predsedništvu in vpil: »Gospod predsednik, tako se tu ne sme govoriti. To je sramota.« Nato se je obrnil k Pribičeviću: »Povejte, gospod Pribičević, ali je res Srbija izzvala vojno? Ali pravite tudi vi tako? Pribičević je bil silno nervozen in je molčal. Radič je svojo trditve še nadalje vzdrževal, češ da je Srbija izzvala vojno. Rekel je: »To trdi celo Amerika, to trdi vsa Nemčija, to trdite dve tretjini Velike Britanije.« Te Radičeve besede so izzvale splošno revolto. Radič se je zbal in začel popravičiti: »Ne rečem, da je kriva Srbija. Bilo je nekaj fanatikov. Ne Srbija, popravljam. Rekel

sem, da to trdi Amerika, Nemčija in dve tretjini Britanije.« Ker se je ogorčenje še povečalo in se ni slišalo drugih besed, kot: »To je laž! To je laž!« je predsednik prekinil sejo. Radič pa se je zamisljen vsedel v klop.

Ko je predsednik zopet otvoril sejo, je izjavil, da se bo o incidentu razpravljalo na koncu seje. Radič se je v nadaljnjem svojem govoru opravičeval in dejal, da je bil nesporazum. On da ni hotel trditi, da je Srbija izzvala vojno, marveč da je hotel reči, da je Srbija potrebovala morje. Ker ga ni dobila, je prišlo do vojne. Crnogorci Burjša Račič je z dokazi pobil Radičeveo trditve. Po njegovem govoru se je seja ob 1. zaključila.

Na popoldanski seji se je nadaljevala debata o interpelaciji dr. Grisogona. Govorila sta še zemljoradnika Voja Lazič in Stipe Matijević. Končno je poštni minister izjavil: »Poudarjam, da se ta rešitev ni napravila iz kake nenaklonjenosti Dalmaciji. Najboljši dokaz za to je, da so takoj po tej rešitvi prišli radikalni poslanci iz Dalmacije k meni. Ko sem prevzel ta resor, sem se uveril, da so poštni uradi v Dalmaciji v najslabšem stanju, v najboljšem pa v Sloveniji. Na drugo mesto pridejo poštni uradi na Hrvaškem in tudi v predvojni Srbiji. Ker je stanje pošt v Dalmaciji tako, se v mojem resoru delajo načrti raznih del za Dalmacijo. Ukrenjeno je že vse za montiranje radio-postaje v Splitu in druge stvari.« Izjavlja, da predloga ne more sprejeti. Nato je večina sprejela prost prehod na dnevni red.

Ob 7. zvečer je prišlo v razpravo ministristvo za promet.

Espeze železniškega ministra

Katere proge bomo gradili - Proračun železniškega in poštnega ministristva sprejet

Nato je skupščina prešla na dnevni red, lo je na razpravo o proračunu prometnega ministristva. Prometni minister general Miloslavjevič je v obširnem govoru podrobno opisal stanje naših železnic, podal opis dosežaj izvršenega dela in načrte, ki jih vlada misli izvršiti v bližnji bodočnosti z izmuzemskim posojilom. V izdatkih za materialne potrebe se nahajajo samo neobhodne stvari, brez katerih se promet ne bi mogel v redu vzdrževati. Investicijska dela na že obstoječih mrežah so neodložljiva. Na progi Slavonki Brod—Sisek se je zamenjalo 130 km tračnic. Iz Poljske smo nabavili železniškega materiala, s katerim bomo izboljšali železniške proge. Liška proga bo s premenitvijo tračnic postala boljša in se bo vožnja iz Zagreba v Split skrajšala za dve uri. Na Poljskem smo nabavili materiala za 175 km za dvojni tir na progi Zagreb—Belgrad. Obširno je opisal finančne razmere prometnega ministristva. Ministristvo je

najelo pri Hipotekarni banki posojilo za investicije. Podrobno navaja številke v prometu se nahajajočih lokomotiv, vagonov itd. Nadalje izjavlja, da je ministristvo sprejelo končno-veljavno progno Kočevje—Vrbovsko. Končno se bavi s pomorstvom in pristanišči, ter je prošil skupščino, da sprejme proračun.

V debato so posegli zemljoradnika Vujic in Lazič, demokrat Škerović, radikal Višnjic, demokrata Agatonović in Cubrovič, socialist Petrijan, Franjo Zebot, frankovec Pavelič. Nato je večina sprejela proračun prometnega ministristva.

Nato je prišel v razpravo proračun ministristva za pošte. Minister Kocič je v obširnem ekspezeju obrazložil stanje pošt, telegrafa in telefona. V debato so posegli zemljoradniki Lazič, Savljic, Tupanjanin in še nekateri drugi, nato pa je vladna večina proračun poštnega ministristva sprejela.

brado in bil očitno zatopljen v globoke misli.

Po dolgem premišljevanju pa je rekel Bog Oče: »Ne morem in ne morem, dragi France! Kam in komu bodo pa hodili napredni Slovenci svoje brate denuncirati, če bodo sami svoji gospodarji?«

Trezna sodba o dr. Korošču

č Zagreb, 8. marca. (Tel. Slov.) Današnji »Hrvat« piše o napadu kmetskodemokratske koalicije na ministra za notranje stvari dr. Korošca in pravi, da si je ta koalicija vtepla v glavo, da mora vlada pasti na Glavnici, pozablja pa, da je ta točka najslabša in da je dr. Korošec obljubil, da bo Glavnica izčistil. List pravi: Uverjeni smo, da bo dr. Korošec bolje razčistil Glavnico, kakor Pribičević, Grisogona in Vilder in kakor Stjepan Radič, ki ni ganil s prstom, ko je bil v vladi.

Pravilnik o razdeljevanju podpore siromakom

r Belgrad, 8. marca. (Tel. Slov.) Ministriški svet je imel opoldne kratko sejo, na kateri je razpravljalo o poročilu ministra za socialno politiko Radoviča o pravilniku o razdeljevanju pomoči potrebnim krajem. Besedilo pravilnika se bo sprejelo na prihodnji seji.

Diplomatski obiski v Belgradu

r Belgrad, 8. marca. (Tel. Slov.) Danes dopoldne je bolgarski poslanik Vakarrevski obiskal zastopnika zunanjega ministra dr. Šumenkoviča. Pri pomočniku zunanjega ministra Stevu Pavloviču sta bila tudi rumunski poslanik Filodor in italijanski poslanik general Bođero.

Izpitni za učitelie drugih narodnosti

č Subotica, 8. marca. (Tel. Slov.) Minister prosvete Milan Grol je odredil, da morajo vsi učitelji na narodnomanjšinskih šolah tekom tega meseca napraviti izpit iz srbohrvatskega jezika. Kdor ne bo napravil izpita, ne bo mogel dobiti stalnosti v službi.

Za slovensko univerzo

V nedeljo ob 10 dopoldne bo v veliki dvorani ljubljanske univerze ustanovni občni zbor Društva za nabiranje narodnega univerzitetnega zaklada v Ljubljani.

Nova društva vobče niso simpatična. Zlasti danes ne. To društvo pa ne bo zadelo na odpor in nevoljo; o tem smo prepričani. Saj ima namen, podpreti zavod, ki je slehernemu Slovencu ne le drag, temveč svet. Če bi hoteli kritizirati ustanovitev tega društva, bi morali samo reči: Škoda, da se ni že zdavnaj ustanovilo!

Slovenska javnost ve, kako pičlo je odmerjena ljubljanski univerzi državna dotacija. Kdaj se bo to zboljšalo? Nekaj let se gotovo ne. To je jasno iz vsega, kar se je zgodilo zadnji čas. Zato: Samopomeč!

Nalogo društva najbolj jasno povesta §§ 2 in 5 pravil:

§ 2. Društvo ima namen: a) širiti med širokimi plastmi naroda zanimanje za ljubljansko univerzo ter umevanje njenega pomena in dela; b) nabirati ustanovno glavnico za »Narodni univerzitetni zaklad« za izpolnitev ljubljanske univerze; c) narediti ustanovo z zgorajim imenom in namenom; d) množiti glavnico ustanove; e) podpirati v izjemnih primerih ljubljansko univerzo iz razpoložljivih sredstev, to je takih, ki še niso postala last ustanove.

§ 5. Za dosego svojega namena bo društvo a) s predavanji, informacijami v časopisju ali na drug primeren način širilo zanimanje za ljubljansko univerzo in umevanje nje pomena

in dela; b) nabiralo glavnico za »Narodni univerzitetni zaklad«, v katero se bodo stekali: 1. redni prispevki društvenih članov, 2. darovi in volila v denarju, nepremičninah in premičninah, 3. zbirke, ki bi se o primernih priložnostih prirejale.

Da bi se društvo moglo čim bolj razširiti, je po pravilih pet stopenj članstva: podporni člani, ki plačajo na leto 20 Din; redni člani, ki prispevajo letno 50 Din (tudi v obrokih), ako so fizične osebe, vsaj 100 Din, ako so juridične osebe; dobrotniki, ki plačajo na leto 500 Din ali enkrat za vselej vsaj 5000 Din; ustanovniki, ki podprejo univerzo z letnimi 1000 Din ali enkratno vsoto vsaj 10.000 Din in pokrovitelji, ki žrtvujejo za vseučilišče letno 10.000 Din ali enkrat vsaj 50.000 Din.

Vsi člani imajo aktivno volilno pravico in pravico, staviti na občnih zborih predloge in glasovati. Podporni člani nimajo pasivne volilne pravice. Pokrovitelji, ustanovniki in dobrotniki imajo na občnih zborih, če bi šlo za spremembo pravil ali razpust društva, po dva glasa.

Slovenske občine, javne korporacije, hranilnice, posojilnice, banke in druge gospodarske organizacije ter društva! Pristopite k novemu društvu, povzpnite se čim višje na članski lestevici, podprite slovensko univerzo!

Slovenci doma in v tujini, v Evropi in izven Evrope! Pristopite k društvu, prinesite žrtev za skupno stvar slovenskega napredka in slovenske kulture!

Posledni odmev

(Telefon Slov. dunajskega dopisnika.)

Dr. J. Dunaj, 8. marca.

Vihar radi Mussolinijevega govora se je zlasti po večerajnji seji polegel, a kakor po veliki nevihti, se tudi po tej grožnji iz Rima vidi v natančnejše ozadje. Časopisje postaja duhovitejše: Duce je rekel: »Avstrija je le to, kar je, a mi bomo dodali: Italija je pa to, kar je Avstrija bila.« se norčujejo dunajski žurnalisti. Kakor je »Slovenec« že poročal, je Avstriji zagotovljeno novo investicijsko posojilo in Mussolinijev govor se smatra tudi v tem oziru za grožnjo, da bo namreč Italija Avstrijo ovirala in posojilo preprečila. Vprašanje je, če bo Mussolini Avstriji dano besedo sam snedel in se torej povzpnil do režima boljševo, ki nobenih obljub ne izpolnjuje. Strastno se podčrtava, da je Mussolini storil tudi v tem pogledu usodno napako, ker je povzdignil vpliv angleških kapitalistov, ki imajo interes na aktivni in zdravi Avstriji in se sedaj soglasno izdajajo za nasprotnika Mussolinija, fašizma in Italije. Tudi iz Albanije prihajajo znaki, ki govore o skaljenih simpatijah Angležev do Italijanov.

Istotako jo je polomil Bethlen, ki je šel takoj po Mussolinijevih korakih in madjarskem ugledu tudi v Nemčiji silno škodoval. Nemški diplomat, ki se te dni mudi na Dunaju, je Vašemur dopisniku zatrjel, da sta Briand in Stresemann glede monoštrske afere istega nazora, oba pa odklanjata preostro postopanje napram Madjarski. Nemška napetost do Madjarov se je poostrila tudi radi tega, ker so Madjari zaprli voditelja Nemcev prošta Hubera.

Nemško nasprotje do Italijanov je pa tudi psihološko zanimivo, ker je izbruhnila vsa jeza, ki jo nemški narod kuha napram Italijanom radi prelomitve trozeve l. 1915. Na skorajenje zblizanje ni misliti.

Tudi Italija smatra afero za končano

v Milan, 8. marca. (Tel. Slov.) Italijanski listi, med njimi Mussolinijev »Popolo d'Italia« smatrajo dogodek z Avstrijo za končan, ker so vsled previdnega obnašanja dr. Scipla v glavnem odboru narodnega sveta izostale nadaljnje manifestacije. »Corriere della Sera« izjavlja, da spojitve naroda napreduje vedno dalje in vedno gotoveje. Sola in vojaška služba bosta po narodnem vzorcu postale enaki korporaciji.

v Milan, 8. marca. (Tel. Slov.) »Corriere della Sera« poroča iz Pusterske doline, da je v zadnjih dneh misterijozno dvokrilno letalo najbrže iz Avstrije, iz visoke višine metalo na italijansko ozemlje letake. Uvedla se je preiskava.

Staro italijansko prepričanje

v Rim, 8. marca. (Tel. Slov.) »Tribuna« govori danes v uvodniku o madjarski tihotapski aferi in vprašuje, kaj bo preiskovalna komisija Društva narodov sploh mogla ukreniti. Najbrže se bo morala omejiti na to, da izvrši ugotovitve glede izvedbe določb trianonske pogodbe. Društvo narodov ne more prevzeti nobene dalekosežnejše naloge, ker bi sicer motilo mir Evrope. List hvali predlog Chamberlaina, da se madjarska afero poveri mali komisiji, ter nadaljuje: Priče smo, kako se monoštrska afero počasaj razkrajja v sebi sami. Prepričani smo, da taki dogodki ne bodo imeli nobenega pomena v politiki velikih držav.

v Varšava, 8. marca. (Tel. Slov.) Novo izvoljeni sejm bo imel prvo sejo 20. marca. Za sejskega naršala bo izvoljen zastopnik bloka Pilsudskega,

Posojilo - izraz protitalijanske orientacije

v Zeneva, 8. marca. (Tel. Slov.) Ameriški novinarji so razširili danes vest, za katero zaenkrat ni dobiti potrdila. Po tej vesti je neki konzorcij bank pod vodstvom londonske banke Schröder et Co. pripravljeno dati jugoslovanski vladi posojilo 250 milijonov dolarjev, ki naj bo v prvi vrsti določeno za stabilizacijo dinarja, potem pa v glavnem za zgraditev jugoslovanske železniške mreže in kotorskega pristanišča. Ker je imenovana londonska banka v najožjih stikih z londonskim zunanjim uradom, bi dejstvo tega posojila potrjevalo prej objavljene vesti o neki ohladitvi angleško-italijanskega prijateljstva, vendar pa je še počakati na potrdilo te vesti.

v Zeneva, 8. marca. (Tel. Slov.) Iz zelo dobro informiranega jugoslovanskega vira se potrjuje vest o sklepu jugoslovanskega posojila v sledeči obliki: Posojilo je bilo sklenjeno že v drugi polovici meseca februarja v Londonu po jugoslovanskem finančnem ministru Markoviću z neko skupino bank pod vodstvom londonske banke Schröder et Co. in z ameriško banko Blair et Co. Prvi obrok 12 milijonov dolarjev bo zapadel koncem marca, dočim glede zapadlosti terminov nadaljnjih obrokov še ni bilo gotovih dogovorov. Prvi obrok je določen v glavnem za stabilizacijo dinarja in za zgraditev železnice Belgrad—Kotor. Ostanek posojila se bo porabil za zgraditev železniške mreže, kotorskega pristanišča in za graditev ladij.

Če bi bil molčal

v Rim, 8. marca. (Tel. Slov.) V poslanski zbornici se je danes razpravljalo o proračunu vojnega ministristva. Poslanec Bastrozzi je primerjal vojaške izdatke Italije in Jugoslavije in poudarjal, da porablja Jugoslavija 20 odstotkov vseh svojih posojil za vojaške namene, dočim se trudi Italija, da doseže prihranke v državnem gospodarstvu. Govornik je izrazil željo, naj bi fašistični režim dal potrebna sredstva oboroženim četam, kakor hitro se bodo razmere izboljšale. Nato je govoril državni podtajnik v vojnem ministristvu general Cavalero, da se mora vojaška priprava vršiti iz dveh vidikov, namreč iz materialnega in intelektualnega. Fašizem zaupa vojsko in čete srcu naroda, ker je to najboljša varnost za bodočnost.

Grčija za obstoječe stanje

v Atene, 8. marca. (Tel. Slov.) »Elevteron Vima« izjavlja z ozirom na napade rojalističnih listov na Politise radi njegovih izjav v »Matinu« glede madjarske tihotapske afere: »Grška ima življenjski interes na tem, da se ohrani status quo in razorožitev v svetovni vojni premaganih držav. Grška ne želi, da bi na Balkanu nastalo novo tekmovalje v oboroževanju, katerega bi se udeležila tudi Bolgarska, ako se po mirovni pogodbah določena najvišja meja za vojske premaganih držav opusti.«

Papež bo ponovno obsodil Mehiko.

v Rim, 8. marca. (Tel. Slov.) V vatikanskih krogih se govori, da bo papež še enkrat govoril o preganjanju katolikov v Mehiki. Pri prvi priliki, ki se bo pokazala, bo dvignil obtožbo pred vsem civiliziranim svetom radi dogodkov v Mehiki.

Rotschild potuje na Madjarsko

v Budimpešta, 8. marca. (Tel. Slov.) »Aztar« poroča, da se te dni pričakuje v Budimpešti prihod voditelja londonske tvrdke Rotschild, da vodi pogajanja za posojilo 120 milijonov pengejev za madjarske državne železnice.

Kako je Bog ustvaril SDS

Sveto pismo pripoveduje, kako je bilo v začetku vse пусто in prazno, skoraj tako kakor je na petek in svetek v Ljubljani. Puščava je bila tako strašna, da se je sam Bog moral mučiti celih šest dni, preden je napravil red.

Potem pripoveduje sveto pismo, kako je Bog ustvaril človeka. Napravil je iz ilovice neko obliko, ki jo je po mnenju rekega sedemletnega šolarčka najprej pristonil ob zid, da se je posušila, potem pa ji je vdihnil življenje in Adam je bil gotov. Iz Adamovega rebra pa je ustvaril Evo. Tako nekako stoji zapisano v svetih knjigah.

Posebni detailov stvarjenja pa sveto pismo ne omenja. Nekaj pa jih je vendarle moralo biti. Jako verjetno je na primer, da so Boga gledali angeli in da so ga prosili, naj naredi še več takih figur. Bog je njihovo prošnjo uslišal in je napravil poleg Adama še nemškega resnega in pedantnega hofrata, pajcastega Laha, angleškega barantača, skopega bančnega direktorja in delavnega kitajskega kulija. Tak je bil brzkone začetek družbe.

Naenkrat pa se je oglašil angel — poznejši hudič — in zavpil: »Še nekaj manjka! Kdo pa naj bo policaj, špec in denuncijant?«

Takrat se je ljubi Bog popraskal za ušesi in v naglici je napravil še eno figuro. Ko je bila gotova, je tej figuri hitro vtisnil na zadnjo plat še marko »SDS« in denuncijant je veselo skočil v svet.

Še ena nebeška

Te dni so priredili slovenski rodoljubi v nebesih pod protektoratom Jugoslovanske Matice propagandno predavanje za državno neodvisnost Slovenije. Predavanja so se udeležili nebeščani v velikem številu in so z veliko pazljivostjo poslušali gospoda Franceta Prešerna, ki je s pesniškim zanosom prepričeval poslušavce, kako silno je potrebna Sloveniji in Slovencem njihova neodvisnost. Po končanem predavanju pa so se uprle oči vseh nebeščanov v Boga Očeta, ki si je gladiš lepo

Kaj je novega

KOLEDAR

Petek, 9. marca: Frančiška Rimska, Pacijan, Gregor. — Jutri: 40 mučencev, Viktor.

Novosadska vremenska napoved za dan 9. marca: Oblačnost in meglenost bosta prevladovala v celji državi. Temperatura se ne bo spremenila.

Dunajska vremenska napoved za 9. marec: Izpremenljivo, oblačno, od časa do časa padavine, milo vreme.

Vreme v Beogradu 8. marca: Se vedno oblačno. Temperatura 8 stopinj Celzija.

ZGODOVINSKI DNEVI

9. marca: 1749 se je rodil francoski državnik H. R. Mirabeau. — 1895 je umrl nemški pisatelj Leopold von Sacher-Masoch. — 1888 je umrl nemški cesar Viljem I. — 1892 je bil Pašič imenovan za predsednika vlade, obenem je prevzel tudi zunanje ministrstvo.

★ **Birmovanje v lavantinski sklopi** se začne letos v mesecu maju: v Hočah 17., na Ptujski gori 19., v Framu 20., v Cirkoveh 21., pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju 22. in pri St. Janžu 23. maja.

★ **Volitev župana v Motniku.** V sredo, dne 7. marca se je vršila volitev župana in občinskih svetovalcev v trgu Motnik. Za župana je bil ponovno izvoljen G. Novak Karel, dosedanji župan, za občinska svetovalca pa Fr. Karo, trgovec, in Cene Josip, posestnik in mlinar. Izvoljeni so vsi odločni pristaši SLS.

★ **Odhod našega argentinskega poslanika.** Naš poslanik v Argentini dr. Ivo Grisogono, ki se je te dni mudil v Splitu, je odpotoval v sredo v Buenos Aires.

★ **Predsednika demokratske stranke Ljub Davidoviča** je zadel nov udarec. Umrl mu je vnuk. Ker je g. Davidovič zgubil v vojni sina, lansko leto hčerko, je s tem zgubil zadnjega potomca. Vsa belgrajska javnost iskreno žaluje za Davidovičem. G. Davidovič je večeraj poslal predsedništvu demokratskega poslanskega kluba pismo, v katerem poroča, da ga je smrt vnuka tako potrla, da do nadaljnjega ne bo vodil klubovega predsedstva in da odhaja na kratek odmor. Za časa odsotnosti ga bosta zastopala gg. Andrija Radovič in dr. Ribar.

★ **Urejevanje agrarnih odnošajev po pokrajinah.** Skupščinski odbor za razpravo o zakonskem predlogu o bivših kmetijskih seliščih in beglukih je večeraj pod predsedstvom poslanca Vesenjaka zaključil razpravo. S tem pride pred skupščino prvi končno veljavni zakon, ki urejuje agrarne odnose v Bosni in Hercegovini in napravlja konec bolnim socialnim razmeram, ki so vladale v teh krajih. Zakon se je sprejel soglasno. Za zakon so glasovali tudi opozicionelni poslanci. Minister Andrič je radevolje sprejel tudi nekatere predložene spremembe. Kakor čujemo, pripravljata ministri dr. Andrič končno veljavni zakon o agrarnih odnosih v Dalmaciji, ki bo tudi velike gospodarske in socialne važnosti. Iz tega postopka se vidi, da enotnega zakona za celo državo, ki bi enotno reševal agrarne

Varujte se influence!
 Otroke, ki hodijo v šolo, obvarujte najsigurnejše proti vnetju in influence okužbam.
ANACOT-PASTILE
 DR. WANDER

A nekega dne je moral nenadoma odpotovati. Opoldne sta bila zopet prišla po Petra Kristofa na polje. Takrat je gospod dejal kar nepričakovano: »Gospod Kristof, vi ste pošteni kaj. Zapam vam. Pazite nekoliko na Miro, ostanu naj še nekaj časa tu. Boste?«

Peter Kristof je zardel kot učencek. »Iz srca rad, gospod doktor!« In Mira se pripogne hitro in slučajno k tlom, da utrga nekaj marjetic.

Ze štirinajst dni hodita skupaj, Mira in Peter Kristof. Prihaja ponj zjutraj in zvečer, dan za dnem. In on ne gleda več neba kot sicer, in tudi ga ne zanima, če razposajeni škranjčki brenčijo kakor muhe okrog modrega nebesnega nosu, in tudi nima več potonke v ustih. Od kar sta se prvič poljubila, so njegova usta polna pesmi in melodij, ne pa neumnih potonk.

Pravzaprav ve za to že vsa vas, a nihče si prav ne upa z govorico na dan. Le dekleta so naskrivnem užaljena. Peter Kristof je čeden fant in ni še nikdar začel s tem ali onim dekletom. Peter Kristof - kmet, je bil že od nekdanj nekaj posebnega. A tudi sedaj ne more biti nobena prav iz srca nanj jezna. Sicer pa, kaj pa vedo slabega o njem? Samo to, da mestna gospodična vedno hodi z Petrom Kristofom.

In v nedeljo sta celo na sejmu skupaj plesala. Ko ju nato gospod župnik dohiti na cesti, gresta roko v roki. Aha, si misli, je torej vendar nekaj res. In Peter Kristof jo še vedno drži za roko, tudi tedaj še, ko gredo skupaj z gospodom župnikom po beli cesti proti vasi in mirno kramljlajo.

A zvečer je Peter Kristof pozvan k župniku. »Peter, bil si vedno pošteni fant, tako vendar ne smeš z gospodično.« Gospod župnik je imel z njim vedno dobre namene, zlasti odkar je umrl njegov oče.

odnošaje, ne bo, temveč se bodo morali zakoni dajati na svetlo po potrebah posameznih pokrajin.

★ **Dr. Korošec pometa.** V sredo je sedel pisar belgrajske policijskega dela Vračar, Nikola Stenkovič, z namesčencem belgrajske električne centrale Vasiljevičem v neki belgrajski gostilni, kjer je med njima prišlo do prepira. Stenkovič je prelepel Vasiljeviča, nato ga je odvedel do kvarta Vračar in ga še nadalje pretrepaval. Notranji minister dr. Ant. Korošec je večeraj odpustil pisarja Stenkoviča iz službe, poleg tega bo pa Stenkovič še odgovarjal za svoj čin pred sodiščem.

★ **Otroci solca.** Novela iz našega malomeščanskega življenja izpod peresa znanega slovenskega pripovednika dr. Ivana Preglja. Noveli so lastne vse vrline avtorja: ostroisanje značajev, zanimivi zapletki, klenci dialogi, vse prepojeno z lahkim romantičnim čarom. Cena knjige v založbi Jugoslovanske knjižarne Din 24, vezani Din 32.

★ **Jožefov semenj v Krskem** se vrši v soboto, dne 17. marca.

★ **Pomladni korzo v Crikvenici.** Zdraviliško ravnateljstvo v Crikvenici je v sporazumu z občino pripravilo vse potrebno, da se priredi začetkom maja v Crikvenici velik pomladni korzo. Tega dne se bodo vršili izleti iz vseh krajev hrvatskega Primorja, tako da se bodo mogli udeležiti korza tudi tujci iz drugih krajev.

★ **Pogoste tatvine v Slovenski krajini.** Odkar je zginil sneg in se tatovi ne boje, da bi jim lahko prišli na sled, so tatvine zopet na dnevnem redu. Preteklo soboto v noč so neznan storilec vdrl v klet Štefana Bakana v Nedelici in so mu odnesli veliko količino žganja. — V Dolini pri Dolnji Lendavi je bilo odnešeni M. Teberju do 170 litrov starega vina, Štefanu Zelko pa panj čebel. Trije panji čebel so bili odnešeni tudi Ludoviku Toka v Centibi. Srečo so tatovi poskušali tudi pri neki vdovi v Renkoveh. Odnesli so ves denar, ki so ga našli. Imeli pa so to smolo, da so bili sami stari madjarski bankovci, kajti pravi denar je bil dobro skrit in ga nihče niso mogli najti.

★ **Aretiran madjarski hitotapec.** Carinske oblasti v Subotici so aretirale madjarskega obmejnega podčastnika Josipa Göthya, ki je bil uslužben na mednarodnem vlaku Praga—Belgrad, zraven pa je tihotapil. Hotel je prethotapiti iz naše države v Madjarsko 60 ur, bil pa je pri tem zasačen. Kaznovan je bil na

Zabavljanje nič ne pomaga!

Prav nič ne pomaga zabavljanje proti stanovanjskim oblastem, proti hišnim posestnikom in proti nesocialnim razmeram, pod katerimi klonemo vsi od bogatega vlastelina pa doli preko cestnega pometaja do državnega uradnika.

Prav nič, prav res: Prav nič! Le tistemu, ki si sam pomaga, pomagata tudi Bog in usoda. Pomagaj si torej sam, da ne prideš prvega maja pod kostanje ali pa celo pod — mlo nebo. Morda išče sreča prav tebe, glavar družine, z ženo in kopro otrok. Kuni sam sebi in svojim dragim zagotovilo, da se letošnjo spomlad preseliš z njimi vred v svojo vilo ob beli Dunajski cesti. Stopi v trafiklo zahtevaj par srečk za II. studionsko loterijo, katere žrebanje se vrši nepreklicno dne 25. marca 1928.

Toda Peter Kristof je ostal miren, kakor popoldne na cesti. »Gospod župnik, to že vem, da to ne gre. A pošteni človek ostanem kljub temu.«

Nato je prišlo pismo iz mesta. Mira je morala iti domov. Kot običajno gre zjutraj k Petru Kristofu na njivo in mu da pismo. Pri tem boža Luco po grivi in se junaško drži.

Tako se je odpeljala. Petru Kristofu je mahala toliko časa z robcem, dokler ni vlak postavil velikega, zelenega gozda med njo in vasico. Le par razposajenih škranjčkov je letelo nekaj časa z vlakom. Nato so še ti zaostali.

Cez štirinajst dni je prišel iz mesta majhen zavoj za Petra Kristofa. Mati mu ga je izročila po večerji. Tedaj je šel v svojo kamrico, se zaprl in sedel k odprtemu oknu, h kateremu je hruška radevedno iztezala svoje zelene prste. V zabojčku je našel rdečo in belo gartožo in to-le pismo: »Ljubi Peter! To ti pošiljam za slovo. Rdečo gartožo, ker sva se imela rada, in belo, ker si bil tako viteški do mene. Mira.«

Peter Kristof ima zopet potonko v ustih, ko zjutraj vleče po njivi preme črte, kakor večeraj in predčerašnjem, kakor v zadnjem in predzadnjem letu. In zopet sloni modro nebo, uprto na komolec, široko nad rjavo zemljo in gleda doli.

Tedaj poboža Peter Kristof še enkrat Luco po grivi, ko prideta do cestnega jarka in se morata okreniti. In Luci to dobro dene in miga z repom.

Doma pa stojita v kamrici dve gartoži, rdeča in bela. Peter Kristof - kmet, je bil od nekdanj nekaj posebnega. Nobeno izmed deklet na vasi ne more biti jezna nanj. Peter Kristof je čeden fant, ni meža in vse pozdravi. A nobena ne more reči, da se ji je približal.

Dve gartoži sta v njegovem srcu, rdeča in bela...

50.000 Din globe, in ker jih ni mogel plačati, se mu je globa spremenila v mesec dni ječe. Izročen je bil v sodnijske zapore, kjer bo kaznen prestal.

★ **Zgodbiča o mali Zorici.** V Vinkovcih se je te dni pripetil zelo ljubek slučaj. Pred tremi leti so našli sredi mesta na trgu triletno deklico, ki je mogla o sebi povedati samo to, da se piše Zora Pajič in da je pravoslavne vere. Dete so oddali v sirotišnico. Pred dvema dnevoma pa je prišel v sirotišnico kmet Halil Hesič, oziroma Stevo Pajič iz Metlike pri Gradačacu. Povedal je, da je bil med svetovno vojno ujet na ruski fronti in da se je v Kijevu poročil z neko Rusinjo ter ob tej priliki spremenil svoje ime v Pajič. Po vojni se je vrnil z ženo v domovino. Tu se mu je rodila hčerkiča Zora. Toda žena se je vdala pijači in pobegnila je od njega z otrokom vred. Da se nahaja njegov otrok v vinkovski sirotišnici, ga je opozoril neki njegov tovariš. Komaj je zaslužil nekaj denarja, je odšel po svojega otroka. Mala Zorica je vedela, da pride nekdo njen oče po njo, in ga je vsak dan željno čakala pri oknu. Čim je prišel, je vzkliknila: »Evo, mojega tateka!« Srečna dvojica je sedaj odšla v Gradačac, kjer ima Pajičev brat posestvo.

★ **Prebrisan goljuf.** Koncem preteklega meseca se je nastanil v kolodvorski restavraciji Kunej na Vidmu neznan moški srednjih let, ki se je predstavil kot vratar nekega hotela v Osijeku. Natakariči se je ponudil, da ji preskrbi boljšo službo v Osijeku. Naslednji dan se je odpeljal po nujnih opravkih in Ljubljano in je pred odhodom pooblastil hotelirko, da sme morebitno, na njega naslovljeno brzojavko odpreti. Čez dva dni je došla brzojavka, da ima on na pošti na Raki 3000 Din nakazanega denarja in da je služba natakaričev v Osijeku zagotovljena. Ko se je drugi dan vrnil iz Ljubljane, je vžival vsled dotične brzojavke pri hotelskem osebju še večje zaupanje. Nekaj dni je živel kot baron, jedel na račun na raški pošti ležečih 3000 Din, si izposodil pri natakariču in sobarici, ki takrat pač nista slutili, da je bila navedena brzojavka le goljuflija, še nekaj stotakov gotovine, potem pa izginil ter pustil ves dolg s ceho vred, ki znaša nad 600 Din, neporavnan. Prebrisanega goljufa zasledujejo orožniki.

★ **Gradbeno ravnateljstvo v Ljubljani** opozarja vse interesente na I. ofertalno licitacijo za razširjenje in dozidavo pralnice v državni bolnici v Sarajevu, ki se vrši dne 23. marca ob 10 dopoldne pri gradbenem ravnateljstvu v Sarajevu. Predračunska vsota znaša 437.678 Din 30 p. Natančnejši pogoji o tej licitaciji so razvidni iz oglasa, ki je nabit na oglasni deski gradbenega ravnateljstva v Ljubljani, Turjaški trg 1, 1.

★ **Dražba lova.** V sredo, dne 30. maja t. l. ob 9. uri se bo oddal pri okrajnem glavarstvu v Logatcu na javni dražbi v zakup lov občine Planina za dobo od 1. julija 1928 do 1. aprila 1932. Dražbeni pogoji so na vpogled pri navedenem oblastvu med uradnimi urami.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARNA

Drevi imata nočno službo: Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

★ **XX. Prosvetni večer** bo nocjo ob 8 v beli dvorani hotela Union. G. Franc Miklavčič nas bo s pomočjo skioptičnih slik popeljal na daljni vzhod in območje tihega oceana, kjer je živel dalje časa kot konzularni uradnik na Novi Zelandiji. Slehernega zanima življenje prebivalcev na otočju Južnega morja in razmere, ki vladajo tankaj. Prav sedaj postaja Avstralija tudi za nas aktualna, ko se selijo naši ljudje v te kraje. Predpredaja vstopnic po 5, 3 in 2 Din je v Prosvetni zvezji, Miklošičeva 5.

★ **Sobotni radiokoneert** Prosvetne zveze je zadnji te sezone. Do otvoritve ljubljanske radiopostaje ne bo več prilike poslušati javne radiokoneerte. Zato vabimo vse naše prijatelje, ki se zanimajo za radio, da se udeležijo tega poslednjega radiovečera. Začne se kot navadno ob pol 9 zvečer v dvorani Akademskoga doma na Miklošičevi cesti in traja do 11.

★ **Neresnična vest.** Večeraj se je razširila po Ljubljani vest, da se je ustrelil neki veleindustrijalec in sicer na svojem domu. Iz verodostojnega vira smo zvedeli, da je dotični veleindustrijalec že večeraj popoldne govoril telefonično iz Belgrada s svojim podjelcem v Ljubljani. Slovenski narod poroča ob tej priliki, da je to neresnična vest stuhala neka vesela družba v Unionu. To je seveda grda laž. Res pa bo, da je ta vest izšla iz znane tovarne senzacij, ki ni daleč od Slovenskega naroda.

★ **Pojasnilo.** Podpisana zadruga obvešča tem potom cenjene odjemalce, da dobivajo trgovine s kurivom vsled omejitve obrata v trboveljskem rudniku le nezadostne količine premoga, vsled česar žal ne morejo promptno postreči svojih naročnikov. — **Zadruga trgovcev s kurivom v Ljubljani.**

★ **Afera Klemenčič.** V zadevi aretiranega Klemenčiča je odpotoval revirni nadzornik g. Zajdela na Gorenjsko, kjer namerava na Bledu in v Radovljici ugotoviti še nekaj podatkov iz prejšnjega Klemenčičevega življenja. Kakor znano, je imel Klemenčič na Bledu gostilno, v Radovljici pa pozneje trgovino. Tu je izdal za plačilo svojih dolgov tudi večje šte-

Glavo pokonci!
 Ne uklonite se pri prvem napadu prehlada, gripe, influenzel

Pyramidon
 Tablete

so priznano sredstvo proti glavobolu in vročini, glavnih pojavih pri tistih boleznih.

Pristne semo v originalnem zavoju "Moloch-Lacina".

vilo bankovcev, ki so bili uropani na dolenjski poštni ambulanci.

★ **Racija.** Po raznih skednjih in kozolcih v okolici mesta si išče zatočišča ponoči mnogo brezposelnih. Da se med njimi skrivajo tudi razni sumljivi tipi, je umevno. Preteklo noč so konjeniški stražniki napravili po teh skednjih racijo in so aretirali štiri sumljive možakarje.

★ **Policijski drobiž.** Policija posveča zelo mnogo pozornosti avtomobilistom. Vsak avtomobilist mora imeti v žepu avtomobilsko legitimacijo s številko 15, ki je določena za ljubljansko oblast, ter številko avtomobila. Na avtomobilu pa mora imeti dve tablici, eno spredaj in eno zadaj. Kdor ne ustreza temu, ga policija prime, in pravijo, da kazni radi avtomobilskih prestopkov niso ravno nizke. — Tudi ovadbe radi prestopka pasjega kontumaca se množe. — Prijavljena je neka goljuflija v znesku 1000 Din. — Krokariji v človeški podobi in pijančki se nikakor ne morejo privaditi temu, da je predpust in čas norenja že davno za nami. Vsako noč jih policija nekaj pospravi.

★ **Hitro ujeta tatica.** Trgovski potnik Matvez Dermelj se je v sredo popoldne ustavljal za trenutek v Dolenčevi gostilni na Sv. Florijana ulici, da izpije kozarček vina. V veži je pustil kolo, na katerem je imel pritrjen zavoj pisemskega papirja, vrednega 1000 Din. To je opazila neka Marija K. in misleč, da bo našla v zavoju bögvekaj, ga je hitro izmaknila. Ko je opazila, da v zavoju ni onega, kar si je želela, je bila seveda zelo razočarana. Še huje pa je bilo, ko je potrkal na njene duri detektiv in jo zasačil v trenutku, ko je s kislim obrazom pregledovala pisemski papir. Seveda jo je detektiv prijazno povabil seboj, papir pa izročil nazaj lastniku.

Za odpravo nedostatkov v mestni klavnici

Samostojni predlogi obč. svetnika Musarja (SLS) na seji občinskega sveta dne 6. marca

1. Napravi naj se direktni dohod do hladilnice in sicer iz Poljanske ceste skozi sejmišče.
 2. Električna ura, po kateri naj bi se ravnali mesarji in uslužbenci, naj se postavi v prometni veži.

3. Pristojbina za hlevščino v klavniških hlevih naj bi za prvih 24 odpadla, za vsakih nadaljnjih 24 ur pa naj bi se pobirala ista pristojbina, kakor dosedaj.

4. Za slanino naj bi se napravil primeren prostor, ta naj bi bil tam, kjer je sedaj zmrzovalnica. V začetku je bilo projektirano, da se bo napravila tkzv. prevlačnica, to bi pa bilo jako nepraktično, ker bi morali potem mesarji na ure čakati predno bi prišli na vrsto. Prostor, ki je sedaj določen za slanino, naj bi se preuredil v zmrzovalnico ail pa naj se poleg zmrzovalnice dozida objekt za slanino, ker je za shrambo slanine tudi preveč oddaljen od klavnice. Zato je predlagana preureditev nujno potrebna.

5. Klavnina naj se po možnosti zniža, tako, da bi bila klavnica plačana v kakih 25—30 letih in ne, kakor je sedaj določena, da mora biti plačana v 15 letih.

6. Kopalnice in stranišča naj se izgotovijo ter izročijo prometu.

7. Najemnina za celice v hladilnici naj se zniža, na željo revnejših mesarjev pa naj se dovoli plačevanje v mesečnih obrokih.

8. V hladilnici naj se postavi večji termometer. Ravnateljstvo pa naj gleda, da bo vedno enako stopinj mraza v hladilnici in sicer toliko, kakor je potrebno.

9. Glede klavniškega reda in pravilnika predlagam: Na občnem zboru mesarske zadruge naj se izvoli 4 članski odbor, ki naj potem skupno z ravnateljem klavnice rešuje vse sporne točke, ki bi morebiti nastale med mesarji in klavniško upravo. Tako, da ne bo več v eni osebi sodnik in tožnik obenem, kakor po sedanjem klavniškem pravilniku.

11. V klavnici naj se uvede zasilna ambulanca.

Sveta življenje in vrvenje

Pomlajevalne operacije — finančne operacije

Predsednik Prvega anatomskega inštituta na Dunaju, profesor dr. Tandler, je imel te dni v Znanstvenem klubu zanimivo predavanje, v katerem je označil umetno pomlajevanje kot finančne operacije, to je kot sleparstvo. Dr. Tandler pravi, da je človeški značaj popolnoma odvisen od telesnega ustroja in je človeška osebnost že ob spočetju nespremenljivo dana. Pač pa je v določenih dobah mogoče od zunaj vplivati na telesno stanje. Ustroj se podeduje in je od njega odvisna tudi mladost in starost posameznika. So ljudje napetih mišic, ki se ohranijo zelo dolgo mladi, dočim se drugi kot starci rode. Starostno izpreminjevanje organov se ne da preprečiti z nobenimi pomlajevalnimi operacijami, ki niso nič drugega nego — finančne operacije pomlajevalnih operaterjev.

Končno je predavatelj poudaril pomen telesnega ustroja za njegovo lastno usodo in njegove družine in pomen preležnega telesnega ustroja v narodih za razvoj človeške zgodovine.

Senzacionalna tatvina

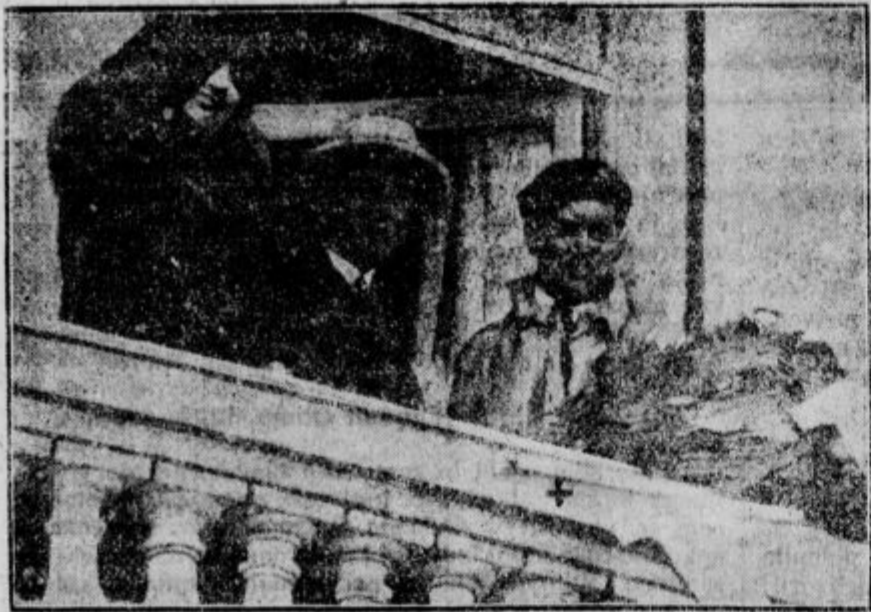
V Berlinu so 5. t. m. aretirali znanega trgovca z umetninami F. W. Lippmanna, sina ustanovitelja berlinskega kabineta bakrozov, taja svetnika dr. F. Lippmanna, ki je bil v zvezi s tatvino dragocenih umetnin. Aretirali so tudi Lippmannovega prijatelja Avgusta Mayerja, trgovca z umetninami v Münchenu, in par drugih oseb, ki so sodelovali pri tatvini.

Tatvina se je izvršila v kapeli gradu Cadolzburga pri Fürthu na Bavarskem. Pred kratkim so bili tu odkrili dva para oltarnih slik, ki jih pripisujejo Cranachu in so ogromne vrednosti. Lippmann, ki je bil v zadnjih letih zašel v velike denarne stiske, je v sporazumu z Meyerjem organiziral vlom v cadolzburgsko kapelo, ki sta ga proti plačilu izvršila dva znana vlomilca. — Lippmann je krivdo že priznal. Slike so vrnili kapeli.

Kakšna bo nova grška univerza v Solunu

Grško prosvetno ministrstvo zida v Solunu novo vseučilišče. Solunsko in macedonsko prebivalstvo pa nikakor ni zadovoljno s tem, da bi bila nova visoka šola prava univerza z modroslovno fakulteto, marveč želi nekako naravoslovno akademijo, ki bi pospeševala kmetijstvo in druge gospodarske panoge. Vlada, ki bi rada z novo univerzo razbremenila atensko vseučilišče in obenem novo prebivalstvo prežela z duhom grške kulture, se tej želji odločno upira.

Vlada pa nima zadostnih sredstev za novo vseučilišče v Solunu; zato so solunski gospodarski krogi sklenili, da naj se za univerzo pobira od vsega uvoza v luki 3 odstotna pristojbina. Zato je verjetno, da bodo Solunčani dosegli vsaj to, da se atenska gozdarska akademija, poljedelska šola in veterinarski zavod preselijo v Solun.

Divši romunski prestolonaslednik Karel, s katerim se je baje minister Titulescu te dni pogajal se zabava na francoski rivierji.

Nevarno mesto

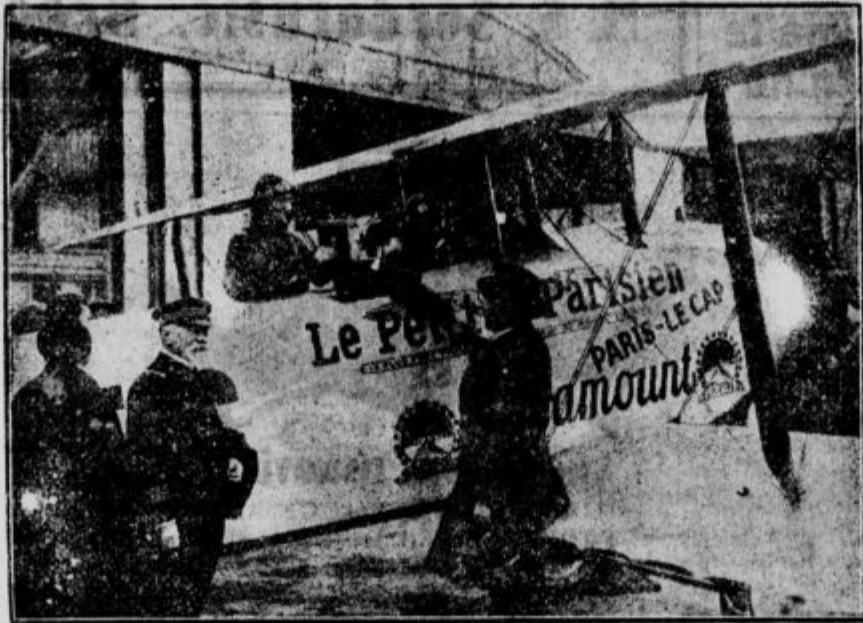
Chicago, pravijo, je mesto v Ameriki, kjer je človeška varnost najmanjša. Ropi, avtomobilske nesreče in alkoholna zastrupitev so na dnevnem redu. Najnovejša statistika meče na to mesto kaj čudno luč. Kljub prepovedi alkohola se je število zastrupljenih po alkoholu od leta 1920 pomnožilo za 1600 odstotkov. Dočim je prej umrlo vsled alkohola le 20 oseb letno, je šlo že v prvih 11 mesecih 1927 340 žrtev alkohola pod zemljo, ter 60, ki so umrli nato v decembru. Avtomobil poveži do smrti mesečno povprečno 90 oseb. Dnevno umorijo najmanj enega. Število umorov se je v letu 1927 napram letu 1924 povečalo za 371 odstotkov. Sem pa ne spadajo uboji — 134 — in samomorji — 595 po številu.

Kako je v Hollywoodu?

V mestecu filmov je 247 filmskih družb, 668.000 avtomobilov, da je človek že v zadržki; če gre peš; v kavarnah sede samo lepi ljudje in srebajo ledeno kavo; tam je polno posnemanja mode, ropov, panorama prostornih vil, polno anekdot, kjer se z eno besedo fotografira ves svet, v najintimnejši samoti in najburnejšem velemestu. Tiskarniška in založniška podjetja so prišla tudi na svoj račun: zbirke slik in življenja tega bajnega mesta begajo najbolj iz rok v roke zanimivosti in fantazij žejnega sveta.

Nad pol milijona obsodb

Tekom l. 1927. je bilo v Prusiji obsojenih 586.720 oseb, od tega 89 na smrt, na dosmrtno ječo 10. Smrtnih obsodb se je izvršilo 16, med katerimi sta bili dve ženski.

Zrakoplovni promet se siri. Noben del sveta ni več varen, da ga ne obsojujejo ti tiči. Zadnjič so poleteli iz Pariza v Kapstadt. Slika nam kaže letalo pred odhodom.

Cigani z legitimacijami

Češkoslovaška vlada je zgotovila zakon o ciganih, ki bo dobil s koncem maja še dopolnilne odredbe. Do tedaj bo tudi gotova evidenca vseh ciganov v republiki. Trenutno ima notranje ministrstvo zbrani material o 29.000 ciganih. V bodoče bo moral imeti vsak cigan svojo številko z vsemi pojasnili o svoji osebi. Vsi bodo dobili legitimacijo, na kateri bodo oddisi vseh desetih prstov. Za norce se predvideva posebno varstvo. Češkoslovaškega cigana bo torej lahko spoznati.

Margarine ne bo zmanjkalo

V Amsterdamu je te dni priplula ladja nekega norveškega ribiča z 8000 tonami ribjega olja. Srednji Norvežan je tekom treh mesecev v vodah južnega tečaja ujel 550 kitov in dobil iz njih 8000 ton olja, vrednega blizu 6 milijonov mark. Olje je takoj prodal amsterdamskim tovarnam margarine.

Ruska birokracija ponižana in užaljena

Moskovski boljševiški humoristični listi si dan na dan z velikim tekotom privoščijo sovjetsko birokracijo. Nobena številka ne izide brez slik, ki kažejo dobro rejene državne uradnike, kako posedajo in se zabavajo po uradih. To seveda zelo učinkuje na mase in uradništvo postaja skrajno nervozno. Uradniki zahtevajo, da naj vlada v interesu ugleda državne uprave humoristične liste zatire ali pa jim prepove nadaljnje zasmeševanje državne birokracije.

Nemci izpreminjajo močvirja v vrtove

Nemška država, Prusija in Hannoveranska so skupno začele dela za izsušenje in kultivacijo močvirja med Aurichem in Severnim morjem: Wiesmoor. Samo Prusija je določila v ta namen 10 milijonov mark. Na močvirju nameravajo predvsem naseliti vrtnarje po holandskem zgledu in pridelovati zgodnjo zelenjavo, posebno grah in fižol, paradižnike in kumare, dalje zgodnji krompir in cvetlične grme. Upajo, da bodo velemesta dobila prve pridelke z Wiesmoora že prihodnje leto.

Socialni vestnik

NA PRAGU VAŽNIH POGAJANJ Z NEMCIJO.

Naši izseljenci, ki so se naselili v Nemčiji že pred vojno, pa so postali delavnozmojni vsled obratne nesreče, bi se zelo radi vrnili v domovino, ko bi bila ustvarjena možnost, da bi dobivali pripadajoče jim rente tudi v Jugoslaviji. Nekatere rodbine so se vrnile v dobri veri, da jim bo pošiljala Nemčija denar domov. Ker pa ni bilo tozadnega dogovora z našo državo, so ostali brez vseh dohodkov in neredko žive v največjem pomanjkanju. Celo v hlevih morajo stanovati. Nemška socialna zakonodaja namreč določa, da so inozemci sicer zavarovani proti nezgodam in invalidnosti enako kakor domačini, da pa se jim rente ne izplačuje, ako bivajo prostovoljno stalno v inozemstvu.

Bivši minister za socialno politiko dr. Gošar se je že ob svojem prvem vstopu v to ministrstvo trudil, da bi se sklenila čimprej konvencija v Nemčijo, ki bi vsa ta in slična vprašanja uredila. Njemu sicer ni uspelo, da bi se že za njegovega ministrovanja ta načrt izvršil, vendar je pa ravno vsled njegovga truda vsa zadeva tako napredovala, da se bodo sestali v najkrajšem času zastopniki obeh držav, da uredijo vse vprašanja socialnozavarovalne vsebine.

Glavne točke bodočega dogovora so: 1. Vprašanje izplačila nezgodnih in invalidnih rent za one delavce, ki se vrnejo v domovino. Pri tej priliki opozarjamo na to, da se bo moralo to vprašanje rešiti v tem smislu, da velja dogovor tudi za tiste rentnike in njihove sovce, ki so si pridobili pravico do rente odnosno invalidnine že pred vojno. To vprašanje se bo moglo tem lažje rešiti povoljno, ker je Nemčija že vpeljala zlato valuto. 2. Vprašanje plačila podpor za slučaj bolezn. 3. Vprašanje podpor v slučaju brezposelnosti in gospodarske krize. 4. Vprašanje javnih podpor in repatriacije (povratka v domovino na račun pristojnih občin). 5. Vprašanje ljudskošolskega poka. 6. Vprašanje pravnega položaja izseljenškega zastopnika. 7. Vprašanje, če se naj favorizira izseljevanje naših poljedelskih odnosno sezonskih delavcev v Nemčijo. Nadalje vprašanje organizacije, zaščite in garancije zaslužka za te delavce.

Zadnja točka ni manj važna od ostalih, kajti že v Sloveniji je brez posla poljedelskih delavcev nad 4000—5000 (posebno v Prekmurju).

Z ozirom na to, da živi v Nemčiji na tisoče naših rojakov, ki so živo zainteresirani na taki konvenciji, se bodo moralo podvzeti vsi možni koraki, da se sklene ta dogovor takoj in čim najpopolneje.

Ljubljanska in zagrebška radio-postaja

Začetkom tega tedna je bilo čitati v zagrebških časopisih, da država neumestno favorizira ljubljansko radio-oddajno postajo, da pa zapostavlja zagrebško. Listi se pritožujejo, češ, da bo celotno ljubljansko postajo država sama zgradila in vzdrževala, med tem, ko mora zagrebška vse te stroške nositi sama. Njen položaj se bo še poslabšal vsled tega, ker bo z otvoritvijo odpado iz območja ca 1000 radio-naročnikov iz Slovenije, ki plačujejo sedaj del naročnine zagrebški postaji. Te tožbe je posnel po zagrebških listih tudi naš Slovenski Narod, ne da bi pristavil zraven besedico v pojasnilo.

Da javnost ne bo živela v zmoti, da je država postala slovenski radiofoniji z rožicami, prinašamo kot odgovor zagrebškimi listom, nekatera pojasnila. Res je sicer, da bo zgradila ljubljansko postajo država sama. Toda tudi le postaja samo; vse oddajne prostore s studijem vred bo pa morala zgraditi Prosvetna zveza kot koncesionarka sama. In ti prostori bodo z opremo vred stali težke stotisočake. Pravtako bo morala Prosvetna zveza dokupiti potrebna zemljišča v Domžalah ter na svoje stroške vzdrževati ves tehnični in organizatorni obrat postaje. Da bo postaja vzdrževala država, to je namreč 1. fantazija zagrebških listov.

S tem, da je država z graditvijo postaje prihranila Ljubljani nekaj investicijskih stroškov, še davno ni izravnan prednost Zagreba, ki jo ima v pogledu možnosti razvoja radiofonije. Zagrebška postaja ima kot zaledje veliko mesto in celo prostrano Hrvaško s sosednjimi pokrajinami, ki bodo plačevale naročnino Zagrebu. Ljubljanska postaja pa bo se mogla opirati le na malo Ljubljano in izključno le ozke meje Slovenije. Možnosti razvoja se torej ne dajo niti primerjati. Pravtako je v Zagrebu kot velikemu mestu neprimerno lažje vzdrževati debler spored postaje. Prav tak, oz. še boljše spored pa bo morala preskrbljevati tudi Ljubljana, kjer bo imela radio-postaja še posebne naloge, saj bo stala v kotu med tremi državami, kjer prebivajo naši rojaki. Ker bo postaja vsled svoje jakosti slišna po celi Evropi, bo moral biti spored na višini svetovnih postaj. Kaj pa stane vzdrževanje dobrega sporeda, bi vedela najbolje povedati zagrebška postaja sama. Da bi se vsi ti veliki stroški krili z naročnino od radioaparata, ki jih imamo sedaj 1500, ni v doglednem času niti misliti.

Vsled teh razlogov vidimo, kako neosnovani so podobni očitki na ljubljansko radiopostajo in da so le izraz provincializma ali neinformiranosti. Kako se pri tem znaide še naš starina Slovenski Narod, ki mu teh dveh lastnosti v tem pogledu ne moremo pripisovati, nam je neumljivo.

Samo hvaležni bi morali biti naši prosvetni organizaciji, da se je vlepotezno lotila naloge, postaviti pri nas radio v službo naše države in naše kulture ter naših po vsej Evropi raztresenih bratov. In sicer lotila kljub temu, da mora biti pri naših razmerah pripravljena na brezplodno delo in na velike gnotne žrtve.

PROGRAMI:

Sobota, 10. marca.

Zagreb: 19.30 prenos iz ljubljanske opere. — Milan: 21 koncert s peštrim sporedom. — Breslau: 20.10 večer vesele glasbe. — Leipzig: 20.15 Reclitacije H. Lerschovih delavskih pesmi, 21 zabaven program: Pesmi, prizori itd. — Hamburg: 20 Parodije in travestije. — Katowice: 20.30 prenos opere iz Varšavskega gledališča. — Bruo: 19.30—21.30 zborovski koncert društva moravskih učiteljev. Foerster: Iz rok usode — Axmann: Pozdrav — Dvofak: Mešaka strupov; Pojedina — Kalik: Vinska gorica — Smetana: Pesem na morju — Girak: Carovnica pol dneva — Lanabek: Kantor Hallar — Foerster: Noč — Křička: Spominu J. Struce — Palestrina: Sanctus. — Rim: 21 Prenos iz gledališča. — Langenberg: 20 Predavanje: Evropske ženske pesnice. — Berlin: 20.30 20.50 v. von Berklingsen; igra po Goethejevi drami z glasbo (Mackeben); 22.30 ljubka glasba. — Davenport: 21 Simfonični koncert. — Dunaj: 19.45 »Sanjše Hasan«, opera v 3 dej. (Venzl). — München: 20.30 koncert nemških narodnih pesmi. — Varšava: 20.30 »Cigan baron«, opereta v 3 dej. (J. Strauss).

P... P... po-li-lcaj, ali mi hočete odpreti vrata? —

Kaj jih ne morete sami? Ne! Prvič zato ne, ker ne vem, kje je moja hiša, drugič pa, ker nimam ključev s seboj.

Blažena Amerika.

Amerikanec razlaga svojem v domovini: »Sploh pa si ne morete niti predstavljati, kako hitro tam zidajo. Zjutraj šele polože temelj za restavracijo, zvečer pa že mečejo iz nje goste, ki niso plačali zapitnine...«

100 leten poslanec

Kanadski parlament je imel v Otavi sveto sejo na čast najstarejšemu senatorju Georgu Dessouleu. Dovršil je stoto leto in je zdaj Matuzalem med politikarji. Stari gospod je jako čil in do zdaj je pridno delal v odseku za nov zakonik.

Luther ne sme na film

Že zadnjič smo poročali, da hočejo protestanti spraviti Luthra na film. Sedaj pa se oglašajo sami drug za drugim s protesti, da bi tudi protestanti ne mogli biti na tako delo ponosni. Film, pravijo, tudi sam na sebi nima nobene vrednosti in bi povzročil le, da bi se ljudje še v kinu dolgočasili.

